

Šumarski list.

Organ

hrv. slav. šumarskoga društva

Izdaje

hrvatsko-slavonsko
šumarsko društvo

Uređuje Ivan Partaš.

Izlazi svaki mjesec.

ZAGREB 1904.

Naklada hrv. slav. šumarskoga društva.

Dražba.

Temeljem drvosječne osnove za godinu 1904./5. potvrđene naredbom visoke kr. zemaljske vlade od 22. studenoga t. g. broj 80.270., odjel za unutarnje poslove, obdržavat će se kod gospodarstvenog ureda imovne občine II. banske dana 28. prosinca t. g. u 11 sati prije podne prodaja dolje označenih hrastovih stabala, i to:

Šumarija	Šumski prediel	Hrastovih stabala				Opazka
		broj	sposobnih za		Procjenb. vriednost	
			ciepku	rez. robu		
Dubica	Evin budjak	976	2938	67	61.320	Od želj. stanice Šaš udalj. 4 km. Kostajnica 6 km.
ista	Nartak	839	53	768	9.069	
	Ukupno .	—	2991	835	70.389	

Obći dražbeni uvjeti:

1. Dražba će se obaviti, izključiv ustmene ponude, jedino na osnovu pismenih ponuda (offerta).

2. Ponude (offerti) primati će se najkasnije do 11 sati prije podne na dan prodaje.

3. U ponudi valja naročito označiti, da su nudiocu uvjeti prodaje posve poznati i da ih u celosti prihvaća; uz to se ima ponudi priložiti u ime jamčevine 5% od ponudjene kupovine.

Pobliži uvjeti mogu se doznati za vrijeme uredovnih sati kod podpisanoga ureda i kod područne šumarije u Dubici.

Šumsko-gospodarstveni ured imovne občine II. banske.

U Petrinji, dne 28. studenoga 1904.

Šumarski list.

Br. 12. U ZAGREBU, 1. prosinca 1904. God. XXVIII.

Uvrstbina oglasa: za 1 stranicu 16 K.; za $\frac{1}{2}$ stranice 8 K.; za $\frac{1}{4}$ stranice 5 K. 20 fil.; za $\frac{1}{4}$ stranice 4 K. — Za višekratno uvrštenje primjerena popustbina.

II. Usurpacija šumâ i pašnjakâ.

Piše Gašo Vac, kr. kot. šumar.

U broju 5. cienjenog »Šum. lista« od o. g., iznieli smo o tom pitanju njekeje naše misli, kako smo u interesu tako važne stvari, najbolje znali.

Da li smo svrhu postigli, suditi će o tom cienjeni čitatelji, a o samoj stvari, odlučiti će zaoto pozvani nadležni krugovi. To su naše političke vlasti, a u prvom redu visoka kr. zemalj. vlada, koja će svakako u interesu naroda, kao i samoga posjedovnogâ uredjenja zem. zajednica, izdati u što kraćem roku shodnu naredbu, da se »usurpacije«, putem politič. oblasti, čim prije urediti mogu.

U tom uvjerenju, da će tako biti, slobodni smo nastaviti ovu našu razpravu, da ju upodpunimo, a tada i dokrajčimo.

Ne samo, da smo glede uredjenja usurpacijah ovdje sada naše mnijenje i uvjerenje stekli, već smo ga imali i prije; naročito proučili smo to pitanje i u čazmanskom kotaru (belovarske županije), glede bivšeg krajiškog diela kotara.

Kao što svagdje u bivšoj Krajini, tako je usurpiranje pašnjaka i šuma zem. zem. i u belovarskoj županiji preotelo maha.

S toga je kr. žup. oblast u Belovaru dne 9. travnja 1900. pod br. 4561. ž. o. izdala glede (haračenja i uživanja šuma i pašnjaka) »usurpacija« sliedeću naredbu:

„Konačno upozoruju se kr. kot. oblasti, da se obzirom na usurpacije, koje svakim danom sve više mah preotimlju, premalo

radi, i da je nadzor u tome pravcu i odviše mlitav. Kr. kot. oblasti moraju svom energijom postupati, da tih usurpacija nestane i da se zajednički imetak, zajedničkoj svrsi opet privede, naravno i opet na temelju pozitivnih postojećih propisa“.

Kako vidimo u belovarskoj županiji »moraju« kr. kot. oblasti u pogledu odstranjenja usurpacija svom energijom postupati, pak mnijemo, da to pravilo i za ostale županije i kotara vrijedi, jer proizlazi iz §. 50. zak. o ur. z. z. Što u jednom kotaru vrijedi, to se proteže i na druge kotare ili županije!

U čazmanskom kotaru ima u bivšem kraj. dielu, po katastru 5564 rali šuma i 4511 rali pašnjaka, ili ukupno 10075 rali. Na temelju gorespomenute žup. naredbe, naložila je kr. kot. oblast u Čazmi, odpisom svojim od 1. svibnja 1900. br. 4075. u pogledu usurpacija svim obč. poglavarstvima sljedeće:

„konačno nalaže se obč. poglavarstvu, da pripazi na usurpacije, time, da se svaki slučaj iste, imade odmah ovamo prijaviti“.

Obč. poglavarstva prijavljivala su (a valjda i sada prijavljuju) pojedine slučajeve usurpacijah kr. kot. oblasti u Čazmi, koja je (pošto mora) »ureda radi“ povelu postupak, a po potrebi odredila je na licu mjesta i očevid.

Očevid je nuždan, da se ustanovi prekršaj t. j. od koje parcele z. z. je usurpirano i koja površina i t. d.

Očevidu prisustvovao je uvijek izaslanik kr. kot. oblasti, a kao vještak pozvan je kadkada kr. šumar. tehničar, a više puta ovlašteni mjernik (što potonje baš opravdano nije bilo, jer je za ta uredovanja šumar. izvjestitelj kod oblasti). Vještak je na temelju kat. nacрта ustanovio usurpaciju, a podjedno je ustanovio pravac medje i postavio stalne humke. Postavljanje stalnih humka važna je stvar za konačno uredovanje.

Za očevid nuždni predujam, priposlalo je obč. poglavarstvo iz blagajne interesirane zem. zajednice. Na temelju očevidnoga zapisnika i nacрта, izrekla je kr. kot. oblast odluku glede povratka usurpiranoga zemljišta zem. zaj. i glede povratka troška.

Naravna je stvar, da su ti predmeti riešavani i u II. i u III. molbi, pak ako je postupak I. molbe korektan bio, a

krivnja je dokazana, tada je zemljišt. zajednica uvijek i do usurpiranoga zemljišta došla, kao i do predujmljenoga novca!

Taj postupak jeste opravdan, pak bi se obzirom na §. 50. zak. o ur. z. z. mogao naredbenim putem jednoličnosti radi u cijeloj zemlji uvesti, savezno sa rješitbom vis. kr. stola sedmoroce od 12. rujna 1895. br. 3468.

To je neobhodno nužno! Kada je odluka polit. oblasti pravomoćnom postala, tada je odluku moglo provesti i obćin. poglavarstvo.

Pošto su prigodom očevida o ustanovljenju usurpacije, postavljene stalne medje i humke, to se na temelju tih medja i znade posjed zem. zajednice.

Ako bi međutim dok postupak traje, humke odstranjene bile, to bi se ponovno, ako se medje neznaju, o trošku krivca izmjera obavila. Nu to je rietko bivalo.

Glavno je, da se prigodom prvoga očevida i izmjere stalne humke postave i nadalje da se humke nadzoru povjere do rješanja postupka, a krivac pod globom na čuvanje humka obveže.

Ako sve napred navedeno u odluci predviđeno bude, tada će postupak politič. oblasti gladko teći, a konačno izvedenje odluke biti će olahkoćeno!

O tom smo se u praksi mnogo puta osvjedočili, a svakako i ostala gg. sustručnjaci, koji su sa usurpacijama posla imali.

Mi smo predložili u pogledu usurpacija postupak politič. oblasti u belovarskoj županiji, koji se postupak valjda i sada provadja.

Donašamo ovdje i jedan odpis kr. zem. vlade, odj. za un. poslove od 10. rujna 1900. broj 60882. u pogledu usurpacija, upravljen na upravni odbor županije belovarsko-križevačke, a glasi:

„Glede u izvješću spomenutih usurpacija odpisuje se, da je za-
daća upravnih kao nadzornih oblasti zem. zajednice (§. 50. cit. zakona) da na zahtjev zemljištne zajednice, odstrane pojedine usurpacije redovitim molbenim tečajem“.

Evo ovaj odpis kr. zemaljske vlade upodpunuje i utvrđuje gore citiranu naredbu kr. župan. oblasti u Belovaru, glede uredovanja pol. oblasti, u pogledu odstranjenja usurpacija.

Kr. žup. oblast kod uredjenja usurpacija odredjuje, »da kr. kot. oblasti moraju svom energijom postupati, da tih usurpacija nestane«.

Visoka kr. zem. vlada pako propisuje »da je zadaća upravnih oblasti (§. 50. z. z.) da na zahtjev zem. zaj. odstrane usurpacije.

Logično sliedi, da ako je zadaća upravnih oblasti (kao što i jest) da odstrane usurpacije, to one moraju to činiti na zahtjev zem. zajednica ureda radi, jer ih na to veže položaj nadzorne vlasti, a to uredovanje i postupanje proizvire i iz §. 50. zak. o ur. z. z.

Naše je mnijenje: Ako njetko ima kakovu zadaću izvršiti koja je na zakonu osnovana, to je naravna posljedica, da se to mora činiti!

Svakako dakle i u ovom slučaju moraju postupati političke oblasti, ili na zahtjev same zem. zajednice, ili »ureda radi«, ako obč. poglavarstvo prijavu podnese ili ina službena (vjerodostojna) osoba.

Ma od koga vjerodostojna prijava prispjela bude, da je tlo zem. zaj. usurpirano, mora politička oblast propisane izvide provesti i postupak zavesti, da zaštititi interese zem. zajednice!

Samo se sobom razumijeva, da se očevid na licu mjesta odredjuje prema važnosti predmeta, a naročito ako to interes zem. zajednice zahtjeva, a predmet se u obće bez očevida ustanoviti i riješiti ne može!

Mnogo se toga ali dade i putem obč. poglavarstva saznati i ustanoviti. To je dakle stvar postupajuće političke oblasti.

Imamo još jedan praktični slučaj iz čazmanskog kotara, kojega u interesu same naše stvari, evo u cijelosti donášamo:

Godine 1899. i 1900. (neznamo pravo godinu) odpočela kr. kot. oblast u Čazmi na temelju zaključka »kulturnog od-

bora« da u smislu zak. od 26. ožujka 1894. kojim se uređuje stručna uprava i šumsko gospodorenje u šumah stojećih pod osobitim javnim nadzorom, uređuje šume i pašnjake u bivšem krajiškom dielu kotara.

Naravska je stvar, da je ono uredjenje (kao svagdje, tako i ovdje) proizvelo u narodu odpor i nezadovoljstvo, pak da su slijedile pritužbe, interpelacije i t. d.

Tako je i u visokom našem saboru glede tih odredaba kr. kot. oblasti u Čazmi uzslijedila interpelacija križkoga narodnoga zastupnika (općina Voj. Križ. spada u čazmanski kotar) gosp. Dr. Josipa Franka!

U interpelaciji pozvao se je g. interpellant na §. 17. temeljnog krajiškog zakonika time, da su sve površine u bivšoj Krajini date krajišnicima odnosno općinama u ime pašnjaka, pak da se na tim površinama ne smije uvadjati racionalno šumogojstvo i t. d. već pašnjačko gospodarstvo.

Posljedica te interpelacije bila je ta, da je izvajanje odredbe kr. kot. oblasti obustavljeno, da su od prije namješteni lugari (g. 1890.) z. z. otpušteni i t. d., a sve površine šuma (na mjestima bilo je krasnih šuma, koje su sve poharačene i hametom sasječene) i pašnjaka prepušćene su samim seljacima.

Kakva je sudbina u toj slobodi šume i pašnjake stigla, može si svatko misliti, a seljaci iz Čazme, Mikleuša, Draganca i t. d. najbolje će osjetiti tu slobodu (ali žalibože prekasno)! Naravna posljedica bila je ta, da su se usurpacije umnožale!

Ovo smo mimogred spomenuli, da se vidi, kako naš seljak shvaća interese svojega napredka, naročito ako mu se popušta. U ovom predmetu stigao je na kr. žup. oblast. u Belovaru odpis kr. zemalj. vlade, odjela za unut. poslove od 22. kolovoza 1901. br. 46392., a glasi:

„Tamošnjim izvješćem od 28. lipnja 1901. br. 11153. ovamo predloženi spisi, odnoseći se na zabranu krčenja šikara, na pašnjacih zemlj. zajednice kotara čazmanskoga, vraćaju se kr.

žup. oblasti pod /. time, da će se pitanje glede uređenja gospodarstva na upitnih pašnjacih urediti prigodom uređenja odnosnih zemlj. zajednica, u smislu zakona od 25. travnja 1894. o uređenju zem. zajednica, eventualno i na temelju §§. 1.—4. zakona od 26. ožujka 1894. kojim se uređuje stručna uprava i šumsko gospodarenje u šumah, stojećih pod osobitim javnim nadzorom“.

Ovaj odpis kr. zem. vlade, sudara se sa onim odpisom (spomenut u I. članku) kr. zem. vlade, odjela za unut. poslove od 25. siječnja 1904. br. 85.267., koji je uzsljedio u pogledu uređenja usurpacijah, na predstavku ogulinske kr. kotarske oblasti.

Zabrana krčenja pašnjaka, odnosno uređenja gospodarstva, te odstranjenje i uređenje usurpacijah, ima se provesti na temelju zakona od 25. travnja 1894. o uređenju zem. zajednicah, t. j. na temelju §§. 29., 31., 43. i 50. kako smo tečajem ove razprave dovoljno dokazali i razjasnili.

Mnijemo, da u tom zakonu imademo dovoljno oslona, da uredimo usurpacije šumâ i pašnjakâ

Eventualno urediti će se ovo pitanje, u smislu gorespomenutog visokog odpisa, i na temelju §§. 1.—4. zakona od 26. ožujka 1894. kojim se uređuje stručna uprava i t. d.

To smo i mi u prvom dielu naše rasprave dokazali.

Da vidimo, što pojedini paragrafi ovoga zakona propisuju:

§. 1. Gradske, trgovištne, upravne, mjestne, plemićke i poveljene občine, dužne su prema §. 9. šum. zakona šumami, što ih one posjeduju, upravljati i gospodariti po načelih sastavljene za to gospodarstvene osnove . . . . .

§. 2. Kr. zemaljska vlada kao vrhovna šumsko-nadzorna oblast valja da izdade napatke o sastavku gospodarstvenih osnova po načelih §. 1. ovoga zakona.

.....
Ako je šumska ploština malena . . . . . slobodno je odustati od sastavka gospodarstvenih osnova, pak u takovih slučajevih valja, da se sastave gospodarstveni programi.

§. 3. Za pašnjake, koji se nalaze na bezuvjetno šumskom tlu, ima se sastaviti gospodarski program i t. d.

Mi znamo, a u prvom članku smo razložili, da je u provedbenoj naredbi od 23. travnja 1903. br. 23.152 k zakonu od 26. ožujka 1894. izdan naputak glede sastavka gospodar. osnova i programa, u kojem naputku jeste jasno određeno, kako se imadu ustanoviti površine i urediti medje šuma i pašnjaka, odnosno, kako ćemo ustanoviti prisvojeno zemljište (usurpacije) i kako ćemo prisvojeno zemljište natrag dobiti*.

Pošto smo tamo predmet dovoljno i sa tehničke strane razjasnili, otpada ovdje svako daljnje razpravljanje o tome.

Mi smo samo ovdje na spomenuti visoki odpis nadovezali naše mnijenje i tvrdnju u prvoj razpravi izraženu, pošto je predmet u savezu. Konačno navadjamo i §. 4. zak.:

„Gospodarstvene osnove i gospodar. programe valja da sastave šum. stručnjaci (§. 6. ozog zakona) u sporazumku sa zastupnici odnosnih posjednika šume . . . . . i t. d.

Ako točno promotrimo ustanove §§. 1.—4. spomenutog zakona, to dolazimo do logičnog zaključka, da su jedino (Ur.?) šumski stručnjaci zvan, da uređuju medje šuma i pašnjaka naših zem. zajednica, a prema tomu i usurpacije; pošto je uređenje medjah prva predradnja za sastav gospodar. osnova i programa.

Kada to zakon propisuje, treba ga se i držati! Razumieva se, da se u svrhu omedjašenja i ovlašteni mjernici, kao pripomoć šumar. stručnjaka, uzeti mogu, gdje to prilike zahtjevale budu, a novčana sredstva dozvoljavaju.

Zakon od 26. ožujka 1804. o šum. gospodarenju i zakon od 25. travnja 1894. o ur. z. z. daje nam dovoljno jamstva, da usurpacije šuma i pašnjaka podpunoma urediti možemo, pak s toga je do samih zemljištnih zajednisa, da se tim zakonom koriste.

Svi na to zvan, faktori morali bi, kako u uyodu rekosmo, nastojati, da se ovo uređenje čim prije provede.

* Strana 227. Š. L. 1904.

Od zadnje katastralne izmjere prošlo je 30—40 godina, pak svatko si predstaviti može, kakovi su sada posjedovni odnošaji u obće, a naročito naših zemlj. zajednica (osobito u bivšoj Krajini), gdje su još stare gruntovnice u krieposti.

Zaoto i opet velimo, da se tom pitanju što veća pažnja čim prije posvetiti ima.

Na posao dakle! . . . .

Tko hoće raditi, ima posla u izobilju!

Mi smo do sada zastupali načelo, da političke oblasti trebaju, kroz svoje šumar. stručnjake ili ine mjerničke vještake, da nastoje, da se usurpacije šumâ i pašnjaka uredi prigodom sastavka gospod. osnova i programa.

Dali će se to gospodar. uređenje provesti, odvisi u prvom redu od samih zem. zajednica i nadzornih političkih oblasti, t. j. u prvom redu od kr. kot. oblasti ili gradskoga poglavstva.

Naše je pako tvrdo uvjerenje i mnijenje, da će šumar. stručnjaci povjereno im gospodar. uređenje šumâ i pašnjaka, dakle i omedjašenje savjestno i točno, u interesu naroda provesti; a sljedstvom toga urediti će se usurpacije posjeda i vlastičtva zem. zaj. Daj Bože!

Napred spomenuto uređenje imalo bi se provesti kako rekosmo putem političkih oblasti (prigodom pojedinih slučajeva ureda radi) a to samo na temelju pravovaljanoga zaključka zastupstva zem. zaj. odnosno skupštine ovlaštenika z. z.; ili prigodom uređenja gospodarstva t. j. prigodom sastava gosp. osnova ili programa šumâ i pašnjaka područnih zem. zajednica.

Sada ćemo ali cienenim čitateljima priobćiti topogledne propise glede uređenja posjedovnih gruntovnih odnošaja u pogledu usurpacija nekret. zemlj. zajednica, valjane za kr. povjerenika za sastavljanje gruntovnih uložaka, zatim za združnog povjerenika (kod uređenja potajnih dioba)

kao i za povjerenika za obavu identifikacije posjedovnica gruntovnih uložaka sa novom grutovnom mapom.

Pošto ti propisi svakoga šumara interesirati moraju, kao i svakoga urednika, koji se sa uredjenjem z. z. bavi, a samo predmet spada u našu razpravu, to ćemo predmet u interesu stvari temeljito izerpiti i predočiti.

Idemo da vidimo: Kr. zemaljska vlada, odj. za un. poslove naredbom svojom od 17. prosinca 1902. br. 60.926. upravela je svim županijskim upravnim odborima sliedeće:

„Pošto je od priekke gospodarske koristi, da se sa što manje troška uredi posjedovni gruntovni odnošaji u pogledu usurpacija nekretnina zemljištnih zajednica, te da se nevidljive medje njihovih posjeda uzpostave, nalazi kr. zemaljska vlada, odjel za unutarnje poslove, u sporazumku sa kr. zemaljskom vladom, odjel za pravosudje, temeljem §-a 50. zakona od 25. travnja 1894. o uredjenju zemljištnih zajednica odrediti što sliedi.

Svaki put, kada započne svoje djelovanje kr. povjerenik za sastavljanje gruntovnih uložaka, dotično zadružni povjerenik u poreznoj občini, u kojoj zemljištna zajednica imade nekretnina, imadu nadzorne kr. kot. oblasti (gradska poglavarstva) ne odvlačno izazvati dati zaključke zemljištnih zajednica, kojimi će se iste izjaviti, glede uredjenje usurpiranih čestica. (Vidi i točka XI. ove naredbe).

Ako zemljištna zajednica pristane na odpis svih ili jednoga diela usurpiranih čestica, valja da stvori zaključak prema pod % privitom obrazcu A.; ne pristane li na odpis, stvoriti će zaključak prema pod % privitom obrazcu B.

Mi za razumijevanje same stvari donášamo odmah u cielosti obrazac A. i B. zaključaka, koji se stvoriti imaju.

Obrazac A.*

zaključka, ako zemljištna zajednica pristane na odpis svih ili jednog diela usurpiranih čestica.

1. Zemljištna zajednica . . . . . zaključuje, da je voljna prepustiti u vlastnost ovlaštenikom zem. zaj. takove po njima usurpirane dielove

---

* Obrazac A. k naredbi kr. zem. vlade, o. z. z. p. od 17. prosinca 1902. br. 60.926.

zajedničkih nekretnina, koje joj za njezine svrhe potrebne nisu i odstupom kojih ne će u njihovom preostavšem posjedu nastati enklave i usjeci, koji bi ju u njezinom uživanju zajedničkih nekretnina smetali.

2. Zemljišna zajednica . . . . . zaključuje, da se i takove usurpirane enklave i usjeci ustupaju u vlastnost ovlaštenikom, ako imade za to posebnih obzira vrijednih okolnosti n. pr. ako su usurpanti na istih podigli kuće i ine zgrade, zasnovali naprednije vrsti kultura kao vinograde, šljivike i t. d., dotično ako su usurpanti svojim marom usred pustog inačeredovno neplodnog tla učinili tlo prikladnim za kulturu, ili ako su u obće u takovom terainu (kao n. pr. u kraškom) samo pojedina mjesta, jame, drage plodne, a ostalo je za kulturu neprikladno.

3. Zemljišna zajednica . . . . . izabire iz svoje sredine posebni odbor od (n. pr. 3 lica), i to . . . . . Ovaj odbor pregledati će one usurpirane dielove zajedničkih nekretnina, koje su gruntovni mjernici prigodom tehničkih radnja (reambulacije) kao usurpacije pro-našli. Odbor taj ovlaštuje se, da u ime zemljišne zajednice dati može meritornu izjavu glede odstupa čestica, koje se prema točki 1. dotično toč. 2. ovoga zaključka odstupati mogu. Odbor taj pozvati će kratkim putem usurpante, da se očituju, hoće li usurpiranu česticu zadržati, ili od iste odstupati.

Zadržati može usurpant usurpiranu česticu samo u z uvjet, ako za istu zemljišnoj zajednici plati odštetu (To je važno, da se svagdje zavede i u interesu z. z. nepotrošiva glavnica stvara). Odkupna svota ustanovljuje se po rali oranice sa . . . K. livade sa . . . K. slovi . . . . . kruna.

Odkupna svota ima se u korist zemljišne zajednice privesti, te će ju usurpant morati platiti odmah ili najkašnje do . . . . .

Gore izabrani odbor ovlaštuje se, da glede neizpravno na ime zemljišne zajednice . . . . . unešenog gruntovnog unosa, dađe prigodom razprave pred povjerenikom za sastavljanje gruntovnih uložaka potrebnu privolu, radi shodnog gruntovnog izpravka, dotično može se takav provesti i temeljem zaključka, odobrenog po kr. zemaljskoj vladi, odjelu za unutarnje poslove.

4. Zemljišna zajednica zaključuje, da će odkupne svote, koje gore izabrani odbor, za pojedine usurpirane čestice ustanovi, gruntovni mjernici kratkim putem zabilježiti u izkazu usurpacija, nakon što je o tom postignut sporazumak stranaka.

5. Gruntovni mjernik, načiniti će prema obrazcu C. „Izkaz usurpiranih čestica nekretnina zem. zajednica

..... izmjerenih po gruntovnom mjerniku prigodom reambulacije posjeda. (Ovaj ćemo obrazac izkaza dole niže donieti).

6. Izkaz usurpiranih čestica predložiti će kr. povjerenik za sastavljanje gruntovnih uložaka, dotično „povjerenik za obavu identifikacije posjedovnica gruntovnih uložaka sa novom gruntovnom mapom“, ili „zadružni povjerenik“ zajedno sa stvorenim zaključkom, glede odstupa usurpacija, županijskom upravnom odboru, a potomji kr. zemaljskoj vladi, odjelu za unut. poslove na odobrenje, po §. 43. zakona od 25. travnja 1894. o uredjenju zemljištnih zajednica.

7. Kr. zemaljsku vladu, odjel za unutarnje poslove, moli zemljištna zajednica, da „izkaz usurpiranih čestica“ nakon odobrenja vrati kr. povjereniku na sastav gruntovnih uložaka, dotično zadružnom povjereniku radi izpravka unosa prava vlasništva na ime i korist usurpanta, odnosno, da o inakom svojem rješenju navedene povjerenike obavijesti.

8. Ubiranje odkupnih svota povjerava se občinskom poglavarstvu občine .....

Ubrane iznose imade občinsko poglavarstvo zajedno s izvatkom iz uplatnog dnevnika, koncem svakoga mjeseca podneti nadležnoj kr. kot. oblasti, koja će iste prema postojećim propisima¹ radi koristonosnog uloženja, na korist zemljištna zajednice, priposiljati kr. zemaljskoj vladi odjelu za unutarnje poslove, izvestiv podjedno o tom i žup. upravni odbor.

9. Izabrani upravni odbor ovlaštuje se, te mu je dužnost, da prigodom reambulacije posjeda nekretnina zemljištna zajednice gruntovnim mjernikom pokaže medje, ter imade takove, čim ustanovljene bude trajnim znakovima poraditi.

Razumievanja radi, donášamo odmah obrazac C. „izkaza usurpiranih čestica“ prema kojemu se po mjerniku i izkaz usurpacija sastaviti ima, u svrhu raspravljanja po zem. zajednici, (vidi skrižaljku na strani 672.).

Konačno donášamo i

Obrazac B.

zaključka zemljištnih zajednica, kada iste ne pristaju na odstup usurpiranih čestica usurpantom.*

Zemljištna zajednica ..... ne pristaje na to, da se po gruntovnih mjernicah pronadjene po ovlaštenih usurpirane čestice na potonje

* Obrazac B. k naredbi kr. zem. vlade, odjel za unutarnje poslove od 17. prosinca 1902. broj 60929.

putem gruntovnog izpravka u gruntovnici prenesu i to razloga jer . . .

Podjedno zemljišna zajednica moli, da nadzorna oblast prema §. 50. zakona od 25. travnja 1894. o uređenju zemljišnih zajednica provede postupak radi povratka usurpacija zemljišnoj zajednici na skupno uživanje.

2. Zemljišna zajednica izabire iz svoje sredine posebni odbor od (u. p. 3.) lica, i to . . . . .

Tomu odboru je dužnost, da prigodom reambulacije posjeda nekretnina zemljišne zajednice gruntovnim mjernikom pokaže medje, ter imade takove, čim ustanovljenje bude, trajnim znakovima providiti.

3. O nazočnom zaključku imade se obavijestiti putem kr. oblasti kr. povjerenik za sastavljanje gruntovnih uložaka, odnosno „povjerenik za obavu identifikacije posjedovnika gruntovnih uložaka sa novom gruntovnom mapom“ dotično zadružni povjerenik; potonji u onom slučaju, ako sam nije sudjelovao kod izazova zaključka.

Točka I. spomenute naredbe propisala je obrazac A. zapisnika ako z. z. »pristanek« na odpis svih ili jednoga diela usurpiranih čestica, tada obrazac B. zapisnika ako z. z. »nepristanek« na odpis usurpiranih čestica ima sastaviti u oba slučaja, bez obzira nato, da li će se ustanovljenje usurpacije opisati ili ne!

Pošto imademo sve potrebite obrazce, to možemo našu razpravu, u smislu spomenute naredbe nastaviti.

Toč. II. naredbe glasi: Pod toč. I. navedene zaključke, imade nadzorna kr. kotar. oblast (gradsko poglavarstvo) dostaviti neposredno kr. povjereniku za sastavljanje gruntovnih uložaka, dotično zadružnom povjereniku na koliko potonji nije sam sudjelovao prema točki XI. ove naredbe; kod stvaranja zaključka o tom valja neodvlačno izvestiti kr. zem. vladi, odjelu za unutarnje poslove.

Kako iz toč. I. naredbe proizlazi imade nadzorna oblast »izazvati dati« zaključke z. z., a tada dostaviti na uređivanje rečenim urednicima. Sliedi, da ovi urednici bez tih zaključaka izmjeru usurpacijah obaviti ne mogu.

Toč. III. gruntovni mjernici navedenih povjerenika, sastaviti će posebno za čestice, koje se odnose na zaključke A. i posebno

za one u zaključku pod B. navedene prema obrazcu C. „izkaz usurpiranih čestica nekretnina z. z. N. N. izmjerenih po gruntovnom mjerniku, prigodom reambulacije posjeda“.

Taj izkaz sastaviti će se, kako smo razložili, i tada, ne bude li zemljišna zajednica na odpis usurpiranih čestica pristala t. j. i tada, kada z. z. stvori zaključak prema obrazcu B.

Dodaje se, da se u slučaju uredovanja zadružnih povjerenika radi samo o onim usurpacijama, koje su u savezu s provedbom zadružne diobe (§. 6. zadružne novele od 30. travnja 1902.)

U pojedinom slučaju, ako zadružni povjerenik uređuje, imadu se ustanoviti samo one usurpacije dotične zadruga, koje zemljište medjaši sa zem. zajednicom, bez obzira na ostale usurpacije. Sliedi, da uredovanje „zadružnih povjerenika,“ ne ima obće važnosti za uredjenje usurpacija.

„Izkazu usurpiranih čestica“ priložiti će gruntovni mjernik jednostavnijeg pririsa mape na prozračnom papiru, iz koje će (vidljiva biti, situacija usurpirane čestice, prema ostalom posjedu zemljišne zajednice.

Toč. IV. Bude li stvoren zaključak pod A., zabilježiti će gruntovni mjernik u stupac 9. i 10. „Izkaza C.“ po izabranom odboru za usurpiranu česticu ustanovljenu odkupnu svotu, u protivnom slučaju izpuniti će samo stupac 1.—8.

To se ima razumijevati tako, da se imaju sastaviti dva izkaza, i to u prvi gdje se čestice ustupaju imati će se u stupcima 9.—10. uvrstiti odkupna svota; a u drugi gdje odstupa ne ima, izpuniti će samo se stupci 1.—8., pak stoga ostali stupci u izkazu C. 9.—15. otpadaju. dočim za prvi izkaz vriede.

Toč. V. Izkaz usurpiranih čestica, spadajućih na zaključak A. prepisati će se u 3 (tri) primjerka kod kr. zem. vlade, odjel za unutrašnje poslove, a onaj odnoseći se na zaključak B. u 2 primjerka.

Toč. VI. Izkaz usurpiranih čestica, predložiti će kr. povjerenik za sastavljanje gruntovnih uložaka, dotično povjerenik za obavu identifikacije „posjedovnika gruntovnih uložaka sa novom gruntovnom mapom,“ ili zadružni povjerenik zajedno sa stvorenim zaključkom glede odstupa usurpacija, županij. upravnom odboru, a potomji kr. zemaljskoj vladi, odjelu za unutrašnje poslove, na odobrenje po §. 43. zakona od 25. travnja 1894. o uredjenje zemlj. zajednica.

Toč. VII. kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljska vlada, postupajući prema točki 7. zaključka A. pridržati će se u svojim spisima jedan primjerak „Izkaza A.“ drugi zajedno sa prepisom mape, spada kr. kotar.

oblasti (grad. poglavarstva), treći dostavlja se obćin. poglavarstvu, a četvrti povjereniku, koji je „Izkaz usurpacija“ predložio, rad daljnjeg shodnog uredovanja.

Ovom naredbom udaren je dobar temelj, u sljedećoj VIII. točki, pošto joj je glavna svrha, da se osnuje »nepotrošiva glavnica« iz novca odtudjenih čestica, koja će biti od neprocienjive koristi za svaku zem. zajednicu.

Toč VIII. glasi: Nadzorna kr. kotar. oblast (grad. poglavarstvo) pozvati će nadležno obćinsko poglavarstvo, da osnuje u svrhu uredovanja navedenog pod toč. 8. zaključka A. temeljem „Izkaza usurpacija“ posebni uplatni dnevnik.

Pojedine uplate odkupnih svota, potvrđivati će obćin. poglavarstvo po dvojici svojih urednika u poreznoj uplatnoj knjižici, nipošto pako na posebnim kakovim ceduljama.

Uplatni dnevnik mora se koncem svakoga mjeseca zaključiti, te kr. kotar. oblasti (grad. poglavarstvu) priposlati izvadak uplatnog dnevnika, iz kojega će vidljive biti stranke, koje su svojoj uplatnoj dužnosti udovoljile.

Tom izvadku priložiti će se i ubrane odkupne svote.

Kr. kotar. oblast priposlati će najduže 8 dana sabranu svotu kr. zemaljskoj vladi, odjelu za untarnje poslove, radi uloženja na korist dotične zemljištne zajednice, te će podjedne o tom izvestiti i županijski upravni odbor.

Uvjeri li se kr. kot. oblasti, da utjerivanje odkupnih svota neopravdano zaostaje, dužna je svim zakonitim sredstvima pridržati poglavarstvo upravne obćine, da što revnije postupa, pa će u stupcu „Opazka“ „Izkaza usurpacijah čestica C.“ navesti, koje i kakove su mjere poprimaljene, da se pospješi uplata.

Naše je nemjerodavno mnijenje, da će se zaostale svote putem političke svrhe utjerati imati, naročito ako se u zapisniku A. stranke na to obvežu. Mnijemo, da bi se u tom smjeru zapisnik nadopuniti imao.

Sa odplatom ne bi se smjelo zatezati, jer time bi trpila zemlj. zajednica.

Toč. IX. Ne udovoljuje li po zemljišnoj zajednici izaprani odbor, dužnostima u točki 9. zaključka A. dotično u točki 2. zaključak B. navedenim, pridržati će isti kr. kotar. oblast (grad. poglavarstvo) na to, da budu mjernikom pokazane medje posjeda zemljištne zajednice i da budu trajnim znakovima providjene.

Za to brinuti će se svojski nadzorna oblast koli ureda radi toli i povodom prijave gore navedenih povjerenika, koji će takovu s mjesta učiniti, opaze li, da izabrani odbor svojim dužnostima ne udovoljuje“.

Kako vidimo, ova točka naredbe propisuje, da omedjašeni posjed zem. zaj. bude »trajnim znakovima« providjen, i da oto nadzorna oblast »ureda radi« ili na prijavu povjerenika učiniti ima.

Iz toga sliedi, da šumar. tehničkim izvjestiteljima kod politič. oblasti u prvom redu prinadleži, da omedjašeni posjed zem. zaj. »trajnim znakovima« providjen budu, bilo da ova povjerenstva ureduju i omedjašenje provadjaju ili da šumar. tehničar sam reambulaciju provadja. No o tome na drugom mjestu.

Toč X. Povodom zaključka B. (gdje z. z. ne pristaje na odstup usurpacijah) imati će nadzorna kr. kot. oblast (gradsko poglavarstvo), uz priklop toga zaključka i prerisa mape, te navod vlastitoga mnjenja o shodnosti neodvlačnog uredovanja, u pogledu povratka usurpiranih čestica, spise predložiti putem županijskog upravnog odbora kr. zem. vladi, odjelu za unutarnje poslove, na uvid i eventualnu posebnu odredbu.

Županijski upravni odbor neka, predlažuć spise, u stvari iztakne i vlastito obrazloženo mnjenje.

Čini li še, da zemljištna zajednica nije imala dovoljna razloga, da stvori zaključak B., a ne onaj pod A. navedeni, tada valja prije predloženja spisa kr. zemalj vladi, u stvari saslušati usurpante, da se i oni očituju.

Ova je odredba od velike važnosti.

Znamo ćud našega seljaka, naročito da jedan drugomu zavidja za komadić zemlje, pa kad su još u zavadnji, ne bi jedan drugomu popustio, ni kod najpravednije stvari. Pomislimo si sada skupštinu ovlaštenika, sastavljenju iz ovakovih elemenata. Obično se u selu nadje »nadri-mudrijaša« i t. d. kolovodja, koje »narod« sluša.

Ovi imadu sada, da odluče n. pr. o pravednoj molbi pojediniaca, kao i o molbi više ovlaštenika ili manjine, pošto većina odlučuje.

S toga je pravedno, da se u stvari saslušaju usurpanti, i da se oni očituju, a tada da odluče političke oblasti, t. j. u smislu §. 43. z. z. konačno visoka kr. zem. vlada.

Toč. XI. Radi li kr. povjerenik za sastavljanje gruntovnih uložaka dotično zadružni povjerenik u isto doba, kada i posebni urednik za uređenje zemljištnih zajednica uređuje u poreznoj općini, u kojoj zemljišna zajednica ima svojih nekretnina, tada će potonji gore navedene zaključke prigodom svog uređivanja izazvati i nadzornoj oblasti dostaviti, radi uređivanja prema toč. II.

Ovo je veoma važna odredba za sve one kotare, gdje zem. zaj. još uređjene nisu.

Posebni urednik (ili kr. kotar. predstojnik) može po ovoj naredbi izazvati zaključke za uređenje usurpacijah šuma.

Pošto, kako diljem rasprave priobćismo, u Hrvatskoj i Slavoniji ima svagdje usurpacijah, za željeti bi bilo, da se u interesu naroda nadležni faktori za uređenje pobrinu. Upozorujemo sve šumar. stručnjake, kojima je uprava šuma i pašnjaka zem. zaj. povjerena, da se ovom naredbom koriste«. Dodaje se, da su i zadružni povjerenici ovlašteni, da izazovu spomenute zaključke, ter da uređuju prema ovoj točki (XI.) naredbe.

Konačno određuje naredba:

„Čim bude kotar. oblasti saobćeno, u kojoj će porez. općina započeti dotični povjerenik po svom mjerniku reambulaciju, imati će se o d m a h gore navedeni zaključci izazvati i uređovati u smislu ove naredbe.

* * *

Kako razložismo, izdana je napred spomenuta naredba za kr. povjerenika za sastavljanje gruntovnih uložaka, za zadružnog povjerenika, kao i za povjerenika za obavu identifikacije posjedovnica gruntovnih uložaka sa novom gruntovnom mapom.

Na temelju stvorenih zaključaka ovlaštenika zemljištnih zajednica, mogu se sva ta tri urednika prigodom svojega uređivanja baviti podjedno i sa uređenjem usurpacijah.

To je velevažna naredba u svrhu uređenja, toli zamršenih posjedovnih odnošaja naših zemljištnih zajednica.

Mi smo u uvodu naše razprave rekli, da bi neobhodno nužno bilo, da vis. kr. zemaljska vlada u interesu naroda, kao i samoga posjedovnog uređenja zemljištnih zajednica, izda u što kraćem roku shodnu naredbu, da se »usurpacije šumâ i pašnjakâ«, i putem političkih oblasti urediti mogu.

Ustanove gorespomenute naredbe vis. kr. zemaljske vlade od 17. prosinca 1902. br. 60926. mogle bi se protegnuti i na uređenje medja i šuma i pašnjaka, t. j. na sva topogledna uređivanja šumarskih stručnjaka ili eventualno posebnih mjernika!

Kada šumarski stručnjaci u smislu naredbe vis. kr. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 23. travnja 1903. br. 23.152. glede sastavka gospodarstvenih osnova ili programa te drvosječnih i ogojnih predloga po zakonu od 26. ožujka 1894., kojim se uređuje stručna uprava i t. d., uređovali budu t. j. kada po propisih §. 1. naputka k toj naredbi, budu ustanovljivali šumske površine i uređivali medje, da tada mogu političke vlasti urediti »usurpacije šuma i pašnjakâ«, kao što je to omogućeno i ostalim gore spomenutim urednicima!

Prema §. 1. naputka dužnost je šumarskih stručnjaka, da ustanove »možda prisvojeno šumsko zemljište od strane medjaša«, pak se o tom ima obavjestiti posjednik šume (zemljištna zajednica), da može poprimiti shodne mjere, kako će prisvojeno zemljište natrag dobiti.

Nadalje propisuje §. 1. naputka :

U slučaju, da je šumska medja preporna, imaju se u prerinu urisati oba preporna pravca, te dalnje uređenje prepustiti posjedniku, t. j. zemljištnoj zajednici.

U smislu §. 31. toč. F. zakona o uređenju zem. zajednica, imade skupština ovlaštenika odlučiti glede uređenja usurpacijah, a u smislu §§. 50. i 52. z. o ur. z. z. nadležne su glede toga uređenja uređovati nadležne političke oblasti.

S toga treba samo propise naredbe vis. kr. zem. vlade od 17. prosinca 1902. broj 60926. slobodno protegnuti i na uređivanja određena u §. 1. naputka, pak je time riješeno i pitanje glede oblastnog političkog uređenja usurpacija šuma i pašnjaka zemljištnih zajednica!

Pošto u Hrvatskoj i Slavoniji ima na posjedu naših zemljištnih zajednica, neizmjereno mnogo usurpiranoga tla, šuma i pašnjaka, bilo bi od priroke nužde, da nadležni faktori i ovome velevažnome pitanju posvete što više pažnje, naročito na zemljištnje zajednice u bivšem krajiškom području!

Dok se posjedovni odnošaji zem. zajednica kod nas ne uredi, ne može se u obće ni pomisliti na gospodarstveno uređenje šuma i pašnjaka, naročito u bivšoj Voj. Krajini.

Nadamo se, da ćemo i u tom pogledu željenu svrhu postići, pošto je to u obćem interesu, a naročito u interesu zemljištnih zajednica!

Daj Bože, da se ovdje neobistini ona latinska: »Oleum et operam perdidit!«

O šumarstvu Bugarske.

Biti će svakako od interesa ne samo po naše stručnjake, nego će bez sumnje zanimati i druge ljubitelja šumarstva, ako pred njih iznesemo najnovije zasade o šumarskim prilikama bratske kneževine Bugarske. To će više biti od interesa, što Bugarska osjećajući i gajeći više simpatije za slavenske naučne zavode, nego li za neslavanske, šalje ovamo svake godine po nekoliko svojih pitomaca na našu šumarsku akademiju. Uvjereni su s jedne strane, da će joj pitomci moći ovdje lakše svladati one male poteškoće u svom slavenskom jeziku, a s druge strane da će odavde još spremniji otići u svoju domovinu, nego li sa drugih neslavenskih zavoda ove vrsti, gdje će svoje stečeno teoretičko i praktično znanje primjeniti u svom budućem prak-

tičnom životu, a na korist svoga naroda. Velim spremniji radi toga, što su ovđe slušatelji u manjem broju, te svaki uz prisiljenu kolegijalnost jedan drugoga bodri na rad, a osim toga su i svakome pojedincu mnogo pristupačniji pojedini objekti pri praktičnim demonstracijama.

Osim toga velika je materijalna blagodat, što su ovđe životne prilike možda jeftinije, nego ma u kojem drugom mjestu gdje se nalazi visoka šumarska škola. Sve je ovo sigurno. Bugarska je vlada uvidila, te je pošla pravim putem, a ne kao n. pr. susjedna nam Srbija radi baš protivno, te šalje svoje pitomce najviše samo u Njemačku i Francusku, što je bez zazora svake zamjere vrijedno.

Prije nego prijedemo na sam sadržaj današnjeg bugarskog šumarskog zakona, valja spomenuti, da se sam zakon prema svojoj sadržini kretao u što tješnjim granicama šumarske znatnosti, te je radi toga i sadržaj istoga dosta skučen, a i manjkav. Naprotiv pravilnik, koji je izdat za provođenje istoga zakona, jeste mnogo opsežniji. Isti je po svojoj suštini za šumara interesantniji od samoga zakona, te ćemo se i s njim kašnje u kratko pozabaviti.

Današnji šumarski zakon, koji je stupio u krepost 25. veljače* 1904. zamjenio je stari zakon od 21. ožujka 1897. god.

Opća razdioba šuma.

Po ovome današnjem zakonu dijele se sve šume u kneževini Bugarskoj: a) na privatne, b) općinske i c) državne.

Privatne su šume one, koje su vlasništvo privatnih i jurišičkih osoba.

Općinske su šume dvojake: šume, koje su od daynine ustupljene nekome gradu ili selu na vječito uživanje, i šume, koje su privatno imanje općina.

Državne šume jesu one, koje nisu ni privatnih lica ni općinske.

---

* Radi lakšeg pregleda svi su datumi uzeti ovdje po starom kalendaru.

Močvare su državna svojina.

Općinske šume prve vrsti su neotuđive, dočim o svojim drugih reševa komisija, postavljena od Ministarskog savjeta. (čl. 1)

Za vrijeme od dvije godine, od kako je ovaj zakon publikovan, imadu mjesni šumari opredjeliti i ustanoviti u zapisniku (protokolu) granice svih općinskih, državnih i privatnih šuma i pašnjaka.

Ove protokole imadu potpisati susjedi odnosnih šuma, te ako nisu sporazumni sa radom šumara, imadu pravo utoka u roku od dva mjeseca. Ne podnesu li utok za to vrijeme dobivaju moć, kao da su potpisani, nakon što bude objelodanjeni u »Državnom Vjesniku.« Ove će sporove prvo rešavati jedna komisija u sporazumku sa mjesnim šumarom. Ista se sastoji od predsjednika ili podpredsjednika mjesnog okružnog suda kao predsjednika komisije i članova: od jednog člana mjesnog okružnog suda izabranog po vijećnicima toga suda, i mjesnog mirovnog sudiije.

Proti rešenju ove komisije pristoji pravo nezadovoljnoj strani priziv pred vrhovnu komisiju, koja se sastoji od dva sudca mjesnog apelativnog suda, izabrata na općem zboru toga suda i jednoga sudiije od okružnog suda, neizključujući predsjednika ili podpredsjednika kojega bira opći zbor okružnoga suda. Rešenja ove vrhovne komisije su pravomoćna. (čl. 5.)

Ove komisije rešavaju sporove kako za granice, tako i za svojinu šuma i pašnjaka: a) među državnu i općinsku, b) među državnu i privatnih lica c) među općine od općine i d) medju općina i privatnih lica.

Ove komisije rešavaju svaki spor na licu mjesta po redu, kako su već prizivi stigli. Komisije su dužne, da stranke upute na pomirnu pogodbu, dočim se država ne može, da upušta u pogodbu sa strankama. Ove pogodbe za općine treba da budu utvrđene po postojećem redu (čl. 7.)

Do kraja mjeseca ožujka svake godine predsjednici apelativnoga i okružnoga sudišta imadu razdjeliti svoje poslove po pravilima izloženim u ovom zakonu.

Prvonačelna komisija rešava sve sporove bez sudbenih troškova.

Što treba od današnjih državnih, općinskih i privatnih šuma na zemljištu svakoga sela i nadalje, da bude predmetom šumskog gospodarstva, koja pozna mjesta da se iznova pošume, koja mjesta treba da ostaju za stalne pašnjake za mjesnu korist, koja za djelatnu zemlju, a koje šume i mjesta imadu da budu zaštitna i zabrane t. j. uzgojna i strogo uzgojna, opredjelit će jedna komisija, koja se sastoji od jednoga šumara kao predsjednika, a članovi su: nadzornik zemljodjelstva, dva vješta zemljodjelca, izabrana od okružnog odbora, a odobreni po Ministarstvu za trgovinu i zemljodjelstvo, i mjesnoga kmeta.

Putne i dnevne troškove za rad ovih komisija plaća država izuzevši mjesnoga kmeta.

Rešenja ovih komisija dobivaju svoju snagu odmah, čim ih potvrdi Ministarstvo za trgovinu i zemljodjelstvo.

Uživanje tih pašnjaka, opredjeljenih po toj komisiji za mjesno blago u državnim i općinskim šumama, daje se besplatno.

Izlučena mjesta na gornji način od državnih i općinskih šuma za djelatna zemljišta prodaju se samo susjednim žiteljima.

Pri izlučivanju takovih mjesta za pašnjake i djelatna zemljišta, treba da ima komisija u vidu samo takove šume, koje nemaju nikakove budućnosti, da nisu zaštitne (uzgojne), da su blizu sela i potoka, i da imaju duboku i plodnu doljnu podlogu.

Samo ona mjesta mogu se izuzeti, da se ne izluče kao šumski predjeli, koja je komisija opredjelila za pretvorbu u djelatna zemljišta. (čl. 12.)

Pri izvršivanju toga svoga posla, treba komisija da ima pred očima slijedeće:

1. Čisto brdska sela treba da imadu najmanje 45% od cjelokupnog zemljišta pokrito sa šumom;
2. Srednje brdska mjesta najmanje 25% i
3. Čista poljodjelska mjesta najmanje 6%. (čl. 13.)

Ona zemljišta i šume, koje se nalaze u unutrašnjosti državnih ili općinskih šuma ili se u ove protežu, da im oblik kvare, imadu se otuditi u korist vlasnika šume ili zamjeniti sa drugim zemljištem iste vrijednosti. Otudivanje se vrši u spora-

zumu stranaka ili suglasno prema zakonu za otuđivanje u opću korist (eksproprijacija).

Za vrijeme od šest godina nakon publikovanja ovoga zakona, imadu sve privatne, općinske i državne šume i pašnjaci biti ograničeni sa vidljivim i trajnim graničnim znacima.

U opće pri izlučivanju komada koje god vrsti, ima da se po mogućnosti poluči zaokrugljeni oblik.

Ograničavanjem šuma ima da se po mogućnosti poluči zaokrugljeni oblik.

Ograničavanje šuma ima da uslijedi najkašnje godinu dana iza publikovanja ovoga zakona i treba, da se ovrši u opredjeljeno vrijeme, a svake godine treba, da se određeni razmjerni dio ograniči. (čl. 15.)

Ministarstvo za trgovinu i zemljodjelstvo izdati će potrebni naputak za ograničavanje šuma i pašnjaka.

Privatni šumoposjednici, koji ne ograniče svake godine pripadni im dio, kaznit će se godišnje globom od 100 leva.

Ministarstvo za trgovinu i zemljodjelstvo može da proda javnom licitacijom u korist državne kase one državne šumice, koje su manje od 3000 dekara*, čiji se nadzor i gospodarstvo po državu ne isplaćuje. Na isti se način prodaju i odjeljeni komadi općinske šume do 100 dekara. (čl. 16.)

Uprava šuma.

Opći nadzor nad svim šumama u Kneževini vodi ministarstvo za trgovinu i zemljodjelstvo sa svojim podčinjenim organima, koji su za vršenje istoga razdijeljeni po zemlji u smislu ovoga zakona.

U tu svrhu se nalazi pri ministarstvu šumarski odsjek sa slijedećim osobljem: jedan načelnik (šef) odsjeka, jedan glavni nadzornik (revizor), jedan šumski inženir i dva načelnikova pomoćnika, svi sa višom naobrazbom.

Cijela Kneževina razdijeljena je na šest šumskih rajona, a svi skupa na četrdeset administrativnih šumarija, a svaka šumarija na nekoliko šumskih gospodarskih jedinica.

* U Bugarskoj je jedinica za površinu dekar (t. j. 10 ara = 1000 m²).

Za čnvanje državnih šuma postavljeno je niže šumsko osoblje, koje se sastoji od starijih i mladih konjanika i mladih pješaka, šumskih stražara i stražara kontonera.

Broj nižeg šumarskog osoblja predviđa se svake godine u proračunu, imajući u vidu, da ni na jednoga stražara ne otpadne više od 15.000 dekara šume.

Za svaku administrativnu šumariju predviđa se od 3—7 starijih šumskih stražara.

Osim ovoga redovnog osoblja predviđa se svake godine u proračunu po potrebi još i dovoljan broj šumskih pomoćnika, mjeraca i drugog tehničkog osoblja.

Za rajonske šumarske nadzornike, šumare i procjenitelje (taksatore) postavljaju se osobe, koje imaju višu ili srednju naobrazbu, prvi osim toga treba da su služili najmanje 5 godina u državnoj šumarskoj službi, a šumarski pomoćnici postavljaju se i sa nižom naobrazbom, ako ih nema sa višom.

Šumski stražari treba da su dosta pismeni i da su odslužili vojnu dužnost, a stariji šumarski stražari treba da su odslužili najmanje 5 godina kao mladi; ovi se primaju iz kursa ili ako imaju posebno šumarsko ili zemljodjelsko obrazovanje.

Za slučaj potrebe može ministarstvo da prima i tuđince u šumarsku tehničku službu pod ugovorom. (čl. 17.)

Državni šumarski stražari stariji i mladi mogu se koristiti sa pravima, koja imaju i policijski stražari.

Sela, općine i privatna lica, koja imaju više od 50000 dekara šume, dužni su, da uzdržavaju napose »općinskog šumara«, a oni, koji imaju manje šume od gornjega prostora, vode nad istima, kao u opće i nad svima šumama, nadzor neposredno državni šumari. Dapače dozvoljeno je, da se neka susjedna sela i privatnici ukotare i da drže jednoga šumara.

Prema prostoru šume, općine su dužne, da uzdržavaju potreban broj starijih i mladih stražara kantonera po istoj normi kao i država.

Ako se postavljaju za više šumovlasnika opći stražari, tada ih šumoposjednici prema prostoru šume razmjerno i plaćaju.

Sve državno i općinsko šumarsko osoblje postavlja i otpušta ministarstvo za trgovinu i zemljodjelstvo, a niže rajonski šumarski nadzornici na preporuku dotičnih šumara.

Plaća šumarskim stražarima isplaćuje se iz općinske kase, a određuje ju okružni upravitelj u sporazumu sa rajonskim šumarskim nadzornikom. Nu ova ne može da bude manja od 40 leva mjesečno za pješake, 60 l. za konjanike i 75 l. za starije stražare. (čl. 21.)

Državni, općinski i privatni šumarski stražari nose stano-vitu uniformu i oružje — državni na račun države, a općinski na račun sela ili grada, čija je već šuma.

Privatni šumoposjednici dužni su da postave i nužni broj čuvara. Njihove se prijave uzimaju kod suda u pretres samo onda, ako su odobrene od dotičnog šumara.

Eksploatacija šuma.

Državne i općinske šume eksploatiraju se po izrađenim gospodarskim planovima, odjeljeno za svaku šumu. Svaki gospodarski plan mora imati svrhu, da se osigura potrajnost u šumskom gospodarstvu.

Gospodarske planove za državne i općinske šume izrađuju šumarske vlasti, a trošak za izradu istih nosi sama država.

Eksploatacija državnih šuma vrši se na slijedeći način:

a) na gospodarski način po samoj državi; b) davanjem koncesije i c) prodajom na trgu.

Drveni materijal dobiven pri gospodarskoj eksploataciji iz državnih šuma, prodaje se ili pomoću državnih šumski marki (?) po cijeni predviđenoj u cjeniku, ili na trgu. Od toga materijala najprije se prodaje mjesnim žiteljima do 15 m³ na jednu obitelj (čl. 24.) Općinske se šume eksploatiraju na isti način kao i državne.

Osim gornjeg načina u općinskoj šumi, može da vrši eksploataciju na sječišta jošte i samo selo. U takom slučaju

opredjeljena sječišta posijeku se na jedanput ili najviše na dva puta u jednoj sezoni za sječu. Materijal se iznese, te ga općinski savjet razdijeli na jednake dijelove među žitelje po obitelji.

Sječa i izrada drvnog materijala ne može da traje dulje od dva mjeseca svaki put. Samo za vanredno ružnog vremena i drugih važnih razloga može šumar da produlji rok još za 20 dana.

Kad se razdijeli dobiveni materijal u općinskoj šumi, svaki je slobodan, da uzme svoj dio, čim plati pravodobno propisanu taksu po cjeniku.

Ako neko otkaže i ne će da primi pripadajući mu dio, tada se isti stavlja općini na raspoloženje, da ga unovči na koji god način hoće.

Kada neko selo i grad ne sječe određeno sječište u općinskoj šumi ili ako 20 dana prije isteklog roka za sječu, sječište u redu ne ostavi, obavlja sve potrebno šumar na račun općine, u koju se svrhu potrebna svota u općinskom proračunu predviđa (čl. 27.)

Za slučaj, ako se u državnoj i općinskoj šumi pojave elementarne nepogode (požari, vjetrolomi, kukci i t. d.), te je izrađeno i iznešeno drvo od toga pretrpilo štete, može u sporazumu sa ministarskim savjetom, ministarstvo za trgovinu i zemljodjelstvo, da snizi taksu i promjeni uslove naplate. Ako je pak opasnost veoma velika, može ministarstvo i novčano da potpomogne, da se materijal iznese i šuma očisti.

Privatni šumoposjednici, koji imaju do 500 dekara šume, koja nije zaštitna ni zabrana, mogu da je posijeku na jedanput ili na sječišta po predhodnoj dozvoli šumara. Veće šume od 500 dekara treba da se sijeku po izrađenim planovima za sječu.

U oba slučaja posjednici su dužni najkašnje za tri godine iza sječe, da pomlade šumu na sječištima, u protivnom slučaju prekršitelji će se kazniti sa globom do 5 l. po jednom dokazu prve godine, a za svaku slijedeću godinu sa 2 leva više od poslednje globe (čl. 29.)

U šumama, čije mu drago bile, za koje nema izrađenih posebnih planova za sječu, opredjeljuje sječišta šumar od

1. svibnja do 15. kolovoza, a potvrđuje ih rajonski šumarski nadzornik.

Privatna lica, koja se ne jave blagovremeno, da im se sječišta opredjele, mogu se obratiti šumaru i kašnje, ali za učinjeni očevid dužni su mu platiti potrebne putne dnevnice. (čl. 30.)

Četinjasta šuma sječe se kroz cijelu godinu, a lisnata od 15. rujna do 1. travnja. Za to vrijeme treba da se posječe i iznese sav materijal sa sječišta.

Čišćenje šume od otpadaka i suhog drveća, može da se vrši preko cijele godine po redu, što ga opredjeli šumar, a potvrdi rajonski šumarski nadzornik.

Sječa šumskih izdanaka, od kojih se guli kora za stavljenje (činenje) kože i dobivanje lika vrši se do 1. lipnja, a za lisnik za hranu blaga od 1. kolovoza.

Sječa pruća, pritaka, obručeva i drugo slično dozvoljava se i u zabranjeno vrijeme, no samo od lijeske, grabića, raznog trnja, vrba i topola i to po redu, kako šumar opredjeli.

Privatni šumoposjednici mogu i u zabranjeno vrijeme sječe, da posijeku u svojoj šumi potrebitu građu, u slučaju da stradaju od požara, poplave i druge bijede, a u državnim i općinskim šumama može se u tu svrhu posjeći samo takvi materijal, koji se ne može kupiti na trgu, i to sa sječišta za buduću godinu (čl. 31.)

Cjenike za državne šume izrađuju šumari, a za općinske, općinski savjet, a oba potvrđuje rajonski šumarski nadzornik. Ovi ne smiju trajati dulje od 3 godine.

Za podlogu pri procjenjivanju šumskih proizvoda uzima se kubni metar.

Za laki i jeftini izvoz drva iz šume imadu se svuda, gdje se pokaže potreba, napraviti šumski putevi, željeznice, vodare, spuzalice i drugo. Otušivanje za ovu svrhu potrebnog zemljišta, vrši se po zskonu.

Za prevoz izrađenog drvnog šumskog materijala do tržišnih tačaka, bilo po suhom ili po vodi, preko zemljišta drugih sela,

ne plaća se nikakova taksa. Iznimku čine od ovoga privatni potoci i putevi. (čl. 35.)

Država i općine mogu da dadu koncesiju za pravljenje izvjesnih šumskih puteva, željeznica, regulacije rijeka i drugo.

Općine, da podignu nužne šumske puteve mogu upotrijebiti drvo iz svojih šuma; u tu svrhu mogu praviti i zajmove, a za otplatu istoga, dozvoljeno im je unovčiti i stanovite šumske produkte, kako odredi nadležna administrativna vlast.

Eksploatacija općinskih šuma na gospodarski način (t. j. u vlastitoj režiji) vrši se pod neposrednim nadzorom države.

Pri eksploataciji državnih i općinskih šuma bilo prodajom ili na gospodarski način, u svakom slučaju treba uzimati domaće najbliže radnike i vozare (kirajdžije). Slučajno da ovih uzmanjka, ili se pak ne mogu složiti, da rade pod istim uvjetima pod kojima bi drugi radnici, tada se uzimaju radnici i vozari iz drugih mjesta (čl. 39.)

Uzgajanje šuma.

Najmanje jednom polovinom od državnih i jednom trećinom od općinskih šuma, treba da se gospodari kao sa visokom šumom.

Sa privatnim kao i sa općinskim šumama, koje čine privatno vlasništvo, može se s njima gospodariti i mogu se obraćati u onu formu, kakvu im gospodarstvo zahtjeva, samo ako nisu šume zaštitne.

Visoke šume bile čije mu drago, ne mogu da se sjeku u manjoj ophodnji od 60 godina, a niske šume ne pri manjoj ophodnji od 10 god., izuzam vrbe, topole, drena, bagrena, grabića raznih vrsti trnja, kao i onih niskih šuma, koje su opredjeljene za dobivanje kore za stavljenje, lika i sadnica, gospodarenja na glavu i kolosjeka — po predhodnom odobrenju šumara.

Prazna mjesta, određena prema postojećem zakonu, treba da se pošume kako slijedi (čl. 41.).

- a) mjesta do 100 dekara najkasnije za 4 godine;
- b) do 500 dekara u razmaku od 7 godina;

- c) do 1000 dekara u razmaku od 10 godina;
- d) do 5000 dekara u razmaku od 15 godina;
- e) veća od 5000 dekara u razmaku od 30 godina.

Svake godine treba, da se odnosni dio pošumi u kojem se dvije godine prvo zabrani paša blaga. Ova mjesta imadu vlasnici ograditi zidom, opkopom, pleterom i drugim.

Novopošumljena mjesta, ma čije vlasništvo bilo, oslobađaju se za 30 god. od svakoga poreza.

Potrebno sjemenje i sadnice za pošumljavanje praznih mjesta suglasno ovome zakonu, daje država bezplatno. Kopanje jama, ograđivanje dotičnih mjesta, sijanje i zasađivanje po istima, vrše sami vlasnici tih mjesta, dakako sve pod nadzorom šumske vlasti.

Ove općinske i privatne šume, koje su u opće nepravilnim gospodarenjem opustošene, te su sasvim rijetke i zakržljale, treba da se obnove po gore navedenom redu.

Privatni šumoposjednici, koji ne pošume ili ne obnove pripadajući im dio, kaznit će se globom prema ustanovama ovoga zakona.

Ako cijelo selo ili neki žitelji otkažu, da izvrše propise ovoga zakona (čl. 43.), šumska vlast će izvršiti posao na njihov račun, za koju svrhu mogu da dignu potrebnu glavnicu iz zemljodjelske banke. Ova glavnica zajedno sa kamatama sabire se još iste godine od odnosnih lica po administrativnom redu, te se vraća natrag u banku. (čl. 45.)

U uzrasloj šumi dozvoljava pašu rajonski šumarski nadzornik na predlog šumara. Ova se bezuslovno zabranjuje u nedorasloj, uzgojnoj i strogo uzgojnoj šumi (t. j. u zaštitnim šumama i zabranama).

Zaštitne šume.

Pod osobitu zaštitu potpadaju šume i prazna mjesta:

- a) koja se nalaze na položajima, gdje se je bojati popuzina, i koja služe za osiguranje djelatnog zemljišta i naseljenih mjesta od poplave ili zasipavanja sa kamenom, pijeskom, snijegom i drugim.

b) koja se prostiru u vrelovlju, pritocima rijeka, bregovlju i ronjivoj podlozi dolina i rijeka, i

c) koja se šire po primorskim bregovima i bližim ravnicama neophodno nužnih za zaštitu jakih zračnih struja i zaštitu podloge od ispiranja i odronjivanja.

Sve ove šume i prazna mjesta oglašuju se kao zaštitna, te se kao sa takima i gospodari.

Zaštitne šume se sijeku preborno ili na uske pruge (tijesne pojase) po gospodarskom planu, kojega šumar izradi (čl. 47.)

Ona planinska zemljišta, koja su izložena velikoj opasnosti odronjivanja, ili se je bojati, da bi zasula bliža ili udaljenija djelatna zemljišta, sela, industrijalne zavode i drugo slično, imde šumska vlast objaviti kao strogo zaštitne (t. j. kao zabrane — Bannwälder).

Ako su takva zemljišta općinska ili privatna svojima, te se vlasnici ne pokoravaju odredbama šumarske vlasti, da se ista osiguraju, država će ih oduzeti i na svoj račun osigurati.

Slična zemljišta, ako osiguravaju općine ili privatna lica, oslobađaju se od svakoga poreza. (čl. 48.)

Ako se pokaže izvanredna potreba, ima pravo šumska vlast, da objavi jedno mjesto kao strogo zaštitno (kao zabranu) i prije nego što iziđe komisije, čim vidi, da je ovo zaista takovo. U granicama strogo zaštitnih mjesta — naime u perimetru, — mogu se uključiti i neka djelatna zemljišta, ako se pokaže potreba, da se ista pošume i osiguraju. (čl. 49.)

Razpored kažnjivih djela.

Prekršaji šumarskoga zakona opredjeljuju se, isleđuju i sude prema niže izloženom redu.

Vrhu svakog prekršaja sastavljaju zapisnik samo organi šumske vlasti. Prekršaje, koje otkriju kmetovi, općinski časnici (savjetnici), vojne, policijske i druge službene osobe, priopćuju se najbližoj šumskoj vlasti, koja nakon što providi fakta, sastavlja nužni zapisnik, koji treba da sadržaje slijedeće :

a) vrijeme i mjesto sastava, kao i vrijeme i mjesto samoga prekršaja, i da li je prekršitelj uhvaćen na samom činu ili gdje drugdje i gdje :

b) ime, prezime i zvanje lica, koje je zapisnik sastavilo ;

c) ime, prezime, zvanje, i mjesto obitavališta prekršitelja ;

d) vrsta, razmjera i obstoynost prekršaja ;

e) odgovor i objašnjenja prekršitelja ;

f) vrsta zadržanog materijala, oruđa i drugo ;

g) imena i dokazi svjedoka.

Zapisnik potpisuje sastavitelj, optužitelj i najmanje jedan svjedok, koji je bio pri otkrivanju prekršaja ili sastavljanju zapisnika. U slučaju, ako se prekršitelj ne javi sastavitelju zapisnika i uskrati potpis, da bi oborio obstoynost zapisnika, tada ovoga ovjerovljuje kmet ili njegov zamjenik.

Šumarski, policijski, mitničarski financijski i svi službeni organi primaju se za svjedoke isto kao i privatna lica.

Zapisnik se po mogućnosti sastavlja još isti dan, kad je prekršaj otkriven, no može da se sastavi i kasnije, ako imade svrhu, da se poluči potpuni dokaz o izvršenom djelu.

Tako sastavljeni zapisnici odašilju se najkašnje za 20 dana nadležnom šumaru. (čl. 50.)

Šumar u produženju od 20 dana, kako zapisnik primi, izdaje odluku i nalaže prekršitelju, da plati globu i odštetu u zakonu predviđenu.

Prepis od ove odluke saopći nadležni kmet prekršitelju najkašnje za 20 dana od kako je izdana. U slučaju, ako prekršitelj nije kod kuće, predaje se ista ukućanima, ili onome koji mu pazi na imanje ili kuću.

U roku od 14 dana od uručene odluke može prekršitelj, da se žali preko šumara po apelativnom redu pred mirovnim sudijom, ako globa bez odštete ne prekoračuje 300 leva, ili pred okružnim sudom, ako je svota veća od 300 leva ; u protivnom slučaju dobija odluka zakonsku moć, te se u tu svrhu izdaje pismeni nalog, da se ova izvrši.

Prekršitelj je dužan, da u roku od 20 dana od uručjenja odluke, ako nije podnio žalbu, plati odštetu šumoposjedniku, a globu u državnu blagajnu; u protivnom slučaju će se globa i odšteta utjerati ovršnim putem.

U slučaju ponovljenog prekršaja, globa se podvostručava. Ova ponova postoji samo onda, ako nije prošlo 6 mjeseci od pretrpljene kazne, te je u to vrijeme prekršitelj počinio drugi prekršaj po onome zakonu. Za slučaj, da je globa neutjeriva zamjenjuje se ova zatvorom.

Sudovi su dužni, da brzo rešavaju prekršaje počinjene po ovom zakonu. (čl. 51.)

Zapisnici o prekršajima šumskoga zakona čine potpuni dokaz pred sudom, no okrivljeniku se ne brani, da dokaže njihovu neistinitost; naprotiv, dokaz zapisnika pred sudom vrši se samo po svjedocima, koji su zapisnike potpisali pri sastavljanju, ili po onima, na koje se okrivljeni pozvao.

Ako organi šumske vlasti ulove krivca po ovome zakonu, oduzeti će im sjekiru, pilu i drugo za dokaz, osim blaga i kola, te će ove predati najbližoj policijskoj ili općinskoj vlasti pod spiskom na pohranu dotle, dok ne zatraži nadležni sud, ili dok ne dobije zakonsku silu odluka ili presuda. Uzapćeni predmeti vraćaju se vlasniku samo u slučaju, ako se opravda. Drva i druge šumske produkte, koji se oduzmu, pošto je ustanovljen neki prekršaj, prodaje šumska vlast javnom licitacijom a dobivena svota unaša se u pohranu, dok se djelo ne svrši. Ta se svota povraća prekršitelju samo u slučaju, ako se opravda; inače se unosi ova svota kao prihod u državnu blagajnu.

Ako je krivac iza granice sa tuđe države, to se ovome uzima zalog za globu i učinjenu povredu, kojoj podleži, i koja se spominje u spisima. U slučaju, ako nema zaloga, zadržaje se blago i drugi uzapćeni predmeti. Ako za 10 dana od kako je ustanovljen prekršaj, prekršitelj ne donese zaloga, tada će se blago i drugi oduzeti predmeti prodati javnom licitacijom, te se od dobivene svote namiri globa i odšteta; ako se suvišak za 6 mjeseci ne digne, unaša se u korist državne kase (R. 53.)

Šumarski organi imaju pravo, da ulaze u dvorišta, tvornice, pilane, parne mlinove i drugo, ako imaju osnovane sumnje da ove imaju nezakonito sječene šumske produkte, sadnice i dr., pa ako im se podozrenje obistini, da taj materijal konfiskuju i sastave zapisnik. Pri tom poslu imade ih pratiti nadležni kmet, njegov pomoćnik ili koji općinski časnik.

Općinski kmet ili njegov zamjenik dužan je odmah, da organe slijedi, da se izvid učini. Ako obvezatne osobe ne će da slijede šumske vlasti pri vršenju njihove službene dužnosti, ili same ne ispunjavaju svoje obveze, koje im propisuje postojeći zakon, kazniti će ih nadležni ministar sa globom od 10 do 100 leva, kao i da plate posljedice, od te štete nastale po šumoposjednika.

Odluke nadležnog ministra, kojom je naloženo plaćanje globe i šteta do 100 l., kao i one, kojima je naložena globa i ustanovljena šteta veća od 100 l, vrhu kojih prekršaja nisu prekršitelji blagovremeno podnijeli apelativnu žalbu, bivaju okončane, te nadležni sudovi izdaju punomoćne rješitbe na ime okružnog upravitelja, da utjera kako globu, tako i štetu. Globa se unaša kao prihod u državnu blagajnu, a šteta se predaje šumoposjedniku.

Ko bez dozvole rajonskog šumarskog nadzornika pravi, ili je već napravio u unutrašnjosti šume, — ma koje kategorije vlasništa ili izvan iste u udaljenosti od 100 m. peći za vapno ugljen, katran, opeku ili druge industrijalne zavode kazni će se globom do 300 l. — Takove će se naprave porušiti po šumarskoj vlasti (čl. 56.)

Zabranjeno je kopati u državnoj i općinskoj šumi pijesak, glinu, ploče, kamen i drugo slično bez dozvole šumara. Prekršitelj će se kazniti globom do 10 l, kao i da plati učinjenu povredu.

U državnim i općinskim šumama dozvoljeno je brati gubu, jagode, maline i druge slične plodove bezplatno.

Ko pušta blago na pašu u šumu, u kojoj je paša zabranjena, a bez dozvole vlasnika, ma čija bila, osudiće se da

plati vlasniku određenu štetu i globu: za konja, vola, bivola, mazgu i kozu po 50 stotinki, za ovcu, svinče i magarca po 20 stotinki.

Privatni vlasnici, koji puštaju stoku na pašu u svoju šumu, u kojoj je paša zabranjena, kazniće se globom u dvojakom smjeru. Globa je dvostruka, ako je šuma zaštitna ili mlada kultura, a trostruka je, ako je šuma strogo uzgojena (t. j. zabrana).

U slučaju, da se stoka nađe u šumi bez gospodara ili pastira, tada će se ova istjerati i predati kmetu ili njegovom zamjeniku na pričuvu, i ako se za 10 dana ne javi vlasnik, tada će se s njom postupati po posebnom slučaju ovoga zakona. (čl. 58.)

Ko bez ove dozvole sječe drveta, bila čija mu drago vlasništvo — privatna, općinska ili državna — ili ukrade posječena ili oborena drveta, ili sječe, ako i sa dozvolom, nu druga drveta, a ne ona, koja su pokazana ili markirana (buletana) po šumskoj vlasti, ili pak sječe izvan određenih sječišta, ili povrijedi drveta na koji god način, osudiće se, da plati šumoposjedniku vrijednost učinjene povrede na drveću i da plati globu, koja je jednaka vrijednosti povrede. Ako je prekršitelj ujedno i šumoposjednik, tada vrijednost odštete ide u korist državne blagajne. Posječena drveta kod učinjenog prekršaja će se konfiskovati i prodati u korist državne blagajne.

Ko učini štetu u novozasađenim, vještački podignutim šumama, u rasadnjacima ili zaštitnim šumama, globa se podvostručava. Vrijednost povrede računa se po cjeniku. (čl. 59.)

Za čupanje biljaka, bijeljenje kore, zasjecanje drveta i guljenje, prskanje lišća sa slanom vodom i sječa brsta, kazniti će se isto tako, kao da se cijelo drvo posječe.

Ko bi posjekao drvo, koje je ostavljeno na sječištu i požarištu za sjemenjake i zasjenu, oglobiti će se sa 5—40 l. za svako drvo i isto će se konfiskovati i prodati u korist državne blagajne.

Ako se u opredjeljeno vrijeme sječe ne ukloni posječeni drveni materijal sa sječišta, prekršitelj će se oglobiti sa 50 leva a materijal oduzeti i prodati u korist države. (čl. 61.)

Šumskom osoblju zabranjuje se pod prijetnjom globe od 50 do 500 leva i otpusta iz službe, da se bave kakovom trgovinom drva. (čl. 62.)

Nikom nije dozvoljeno ložiti vatru u samoj šumi ili naokolo ove u udaljenosti od 20 m. u lisnatim, i od 50 m. u četinjastim šumama, i to od 1. svibnja do 1. listopada bez odobrenja šumarske vlasti. Prekršitelji će se kazniti po čl. 528. kaznenog zakona. U slučaju, da nastane požar, prekršitelj će se osuditi, da plati šumoposjedniku ustanovljenu štetu.

Radnici, vozači i pastiri u četinjastim šumama, koji vide ostavljenu vatru, a ne pogase ju, kazni će se globom do 10 l. (čl. 63.)

Za vrijeme duge suše, rajonski šumarski nadrornik u sporazumu sa Ministarstvom trgovine i zemljodjelstva, može da zabrani za izvjesno vrijeme svaku sječu, izrađivanje i izvažanje drva. Prekršitelj će se kazniti sa globom do 100 l. (čl. 64.)

U slučaju, da se porodi požar u šumi, dužna su obližnja sela i općine odmah, da idu na gašenje; za tu svrhu nadležni kmetovi i njihovi zamjenici naređuju sami potreban broj gasača, koji ne mogu da budu mlađi od 18, a stariji od 50 god.

Ako neko od određenih lica otkaže, te ne dođe na određeno mjesto i vrijeme, da gasi, kazniti će se globom po 5 l. za svaki dan, dok požar traje. Ako pako kmet ili njegov zamjenik ili član općinskog vijeća otkaže, da naredi gasače, kazniti će se globom do 200 leva.

Svaki je gasač dužan, da uzme sobom sjekiru, motiku ili lopatu.

Ako bi njetko pri gašenju požara pretrpio tjelesnu povredu ili izgubio i sam život, tada takav ili njegova obitelj ima pravo na mirovinu, koja je predviđena u zakonu za policijske stražare (čl. 65.)

Tko bez dozvole krči ili upropašćuje šumu, bila čija mu drago, osudiće se na globu do 100 l, osim štete, koja se plaća povrijeđenom šumoposjedniku, predviđenu do 50 leva po dekaru. Opustošena mjesta opet će se pošumiti po šumaru na račun prekršitelja. Ako je prekršitelj sam i šumoposjednik, mjesto odštete platiti će dvostruku globu.

Ako je šuma i prazna mjesta oko iste zaštitna, globa je dvostruka, a ako je strogo uzgojena (zabrana), globa je trostruka (čl. 66.)

Tko kvari šumske puteve, otvara nove, razvaljuje pregrade na zagrađenim putevima i šumske kolibe, kazniće se globom do 50 l. kao i da plati odštetu. A za razvaljivanje šumskih unutrašnjih i pograničnih znakova, krivci će se kazniti po čl. 366 kazn. zakona i platiće počinjenu povredu.

Za svaki prekršaj proti propisima ovoga zakona, kojeg poćini koji malodobnik, kao i za prekršaje, koje su poćinile sluge, odgovorni su za povrede roditelji, nadstojnici ili njihovi gospodari.

Svaki drugi prekršaj, koji se ne predviđa u ovom zakonu, kazniće se po općem kaznenom zakonu.

Ministarstvo za trgovinu i zemljodjelstvo izraditi će pravilnik za primjenu ovoga zakona (čl. 70.)

Ovaj zakon zamjenjuje šumski zakon od 12. ožujka 1897. godine kao i sve druge zakone i naredbe, koje mu protuslove (čl. 72.)

Ovim je iscrpljen današnji šumarski zakon kneževine Bugarske, a drugom prilikom ćemo se pozabaviti u kratko sa pravilnikom, koji je izdan za provođenje ovoga zakona.

V. Vučković.

LISTAK

Osobne viesti.

Imenovanje. Ban kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije obnašao je imenovati kr. žup. šumar. nadzornika II. raz. Antuna Kerna pridijeljenog na službovanje šumarskomu odsjeku kr. zemalj. vlade, nadzornikom I. razr. sa sastavnim berivima *

Šumarsko i gospodarsko knjižtvo.

Novo je izašlo!

Dimitz: Die forstlichen Verhältnisse und Einrichtungen Bosniens und der Hercegovina. Izašlo u Beču kod W. Fricka. Ciena 12 K.

Već u prošlom broju oglasili smo, da će ovo djelo doskora izaći a sad je ono doista izašlo, te smo ga i mi naručili i primili. Kad ga budemo do kraja proučili, izvijestit ćemo o njem napose, jer sadržaje vrlo mnogo toga, što je i za naše stručnjake važno i zanimivo.

Cieslar: Einiges über die Rolle des Lichtes im Walde. Beč. Ciena 4 K.

Riebel: Waldwertrechnung und Schätzung von Liegenschaften. Izašlo u Beču kod C. Fromme'a. Ciena 15'60 K.

I o ovom ćemo djelu dok ga pročitamo obširnije izvijestiti, za sad nam je spomenuti samo toliko, da ga je prva kritika (A. Böhmerle) vanredno pohvalila, nazvav to djelo prvim djelom te vrsti, a ipak ih od te vrsti dosta ima. Za nas je to djelo tim vrijednije i zanimivije, što potiče od austrijskoga šumarskoga stručnjaka.

Gesetze, Verordnungen und Kundmachungen aus dem Dienstbereiche des k. k. Ackerbauministerium. Heft XXXIII. Ciena 4 K.

Huffel: Economie forestière. Tome premier: l'utilité des forêts; propriétés et législation foresstières; politique forestière; statistiques. Paris. Ciena 12 K.

Promet i trgovina.

U zadnjem našem izvještaju spomenuli smo, da ima temeljite nade, da će i daljne prodaje u našim hrastovim šumama vrlo povoljno izpa-

* Ovo bi imenovanje imalo bit već u zadnjem broju priobćeno, nu slučajem je izostalo. Op. ur.

dati, jer su one najmjerodanije prodaje vrlo povoljno izpale. I doista je tomu tako, jer su i kod svih kasnijih dražba šumskih čestica postignute vrlo povoljne cene — one su se rekbi na jagmu razgrabile. I samom izradbom drva odpočelo se je već svagdje u šumama, jer je svakom drvo-tržcu mnogo stalo do toga, da kupljena stabla što brže izradi i to s dva glavna razloga: s jedne strane, da što prije gotovu robu na drvarsko tržište baciti može, a s druge strane da prištedi na kamatama uloženoga novca, te bi se te okolnosti svagda i svagdje uvažavati morale, da se trgovina s drvom, jedna od najvažnijih grana naše trgovine u obće, što povoljnije razvijati uzmogne. Ne ima naime sumnje, da baš ovom granom trgovine znatne količine novaca godimnice u našu zemlju dolaze. Kupljeno drvo većinom će ove godine otići u razne pilane, jer je prodja naročito rezane robe sada vrlo povoljna, na suprot ne će da oživi trgovina s francuskom dužicom, koja je u prijašnje vrijeme bila za prodju hrastovine najvažnija.

Sadanje obćenito povoljno stanje trgovine s drvom, ima se u prvom redu pripisati povoljnom ovogodišnjem stanju graditeljskoga obrta, koli u zemljama naše monarkije, toli u državama, u koje se naše drvo izvozi. Kako medju timi državama zauzima Njemačka vrlo važno mjesto, od velike će važnosti biti i po našu domaću trgovinu s drvom kakav će se carinski i trgovački ugovor sklopiti izmedju naše monarkije i Njemačke. Na žalost pregovori izmedju naše monarkije i Njemačke, koji se sada vode, ne teku onako gladko, kako bi bilo za želiti, a dobrim dielom upravo s tog razloga, što Njemačka traži znatno veću carinu na izradjeno drvo, nego do sele, a to bi i na naš eksport nepovoljno djelovalo. Nadamo se medjutim da će i Njemačka od svojih pretjeranih tražbina u tom pogredu konačno odustati, te tako u korist obih država — odnosno naših producenta a tamošnjih konsumenta — doći ipak do zaključka povoljnog carinskog i trgovačkog ugovora.

Uspjeh dražbe hrastovih stabala na 31. listopada o. g. kod gjur-gjevačke imovne občine u Bjelovaru.

Šumu Plavo 357 hrastova, procijenjenih na 19007·16 K. dostao S. Benedik i sin, Zagreb za 25555 kruna.

Šumu Mesaricu 1893 hrasta, procijenjena na 91891·70 K., dostala Neuschlossova tvornica tanina i parna pilana u Našicama za 127884 K.

Različite viesti.

† **Antun barun Mollinary.** U visokoj od 84 godine preminuo je početkom prošl. mjesec c. i kr. general topništva A. barun Mollinary od Monte Pastella na svom dobro na obali jezera Como u Italiji, gdje je

živio nakon svojega umirovljenja. S razvojačenjem naše slavne Vojne Krajine, segregacijom krajiških državnih šuma, pak ustrojstvom naših krajiških imovnih občina ime je Mollineryevo usko skupčano, jer je glede svega toga imao Mollinary, tada zapovjedajući general u Zagrebu i glavar krajiške uprave, glavnu rječ, a nastojao je, da sva ta pitanja u korist Krajišnika i njihovoga potomstva rieši. Blagopokojni barun Mollinary odlikovao se je kao glavar uprave Vojne Krajine pravednošću i živim zanimanjem za interese krajiškoga pučanstva, jer mu je to pučanstvo, kao rodjenomu Krajišniku, bilo mило i drago. Sve da se možda i nisu nakon razvojačenja Vojne Krajine izpunile sve nade naših Krajišnika, ipak će se još i kano potomstvo junačkih Krajišnika s ljubavlju i poštivanjem sjećati se svojeg nekadašnjega glavara baruna Mollinarija. „Slava mu!“

Požar parne pilane u Drvaru. Učestnici prošlogodišnje ekskursije našeg hrv. slav. šumarskoga društva u Bosnu i Dalmaciju ugodno će se sjećati liepoga dočeka priredjenog im po gg. činovnicima i radničtvu krasne i na najmoderniji način uredjene pilane tvrdke Steinbeis i dr. u Drvaru u Bosnoj. Kako domaće novine javiše postao je taj uzorni objekt na žalost nedavna žrtvom elementarne nepogode — požara, a time je nanešena ne samo velika šteta spomenutoj tvrdki, već i vrlo brojnomu radničtvu, koje je u toj pilani dobru zaslužbu nalazilo.

Vojničke karabinke i naše lugarsko i lovačko osoblje. U novije vrieme ušlo je u običaj, da se naše lugarsko i lovačko osoblje providja često vojničkim karabinkama staroga — Werndlovoga sustava. Obzirom na javnu osigurnost, držimo, moralo bi se tomu posvetiti više paske. Trebe naime držati na umu, kuglja iz ovakove puške ubojno gadja još na kilometre daleko. Dakle i u rukama vrlo opreznoga čovjeka može takovo oružje vani u terrainu biti od osobite pogibelji, a nekmo li u rukama manje opreznoga. Pogotovo je pogibelj velika u ravnim predjelima, u kojima bi se uporaba takovog oružja naprosto zabraniti morala.

Lovski zakon za Italiju izradila je talijanska vlada i kani ga, ako već nije, predložiti saboru. To bi bio u obće prvi lovski zakon talijanski, jer je tamo još od rimskih vremena lov slobodan, te se lovi u svako doba na sve i sva, a poznato je da i nesretne ptice pjevice od talijanskih lovaca, pravih „pečenkara“, silno stradaju. Nije stoga čudo što se proti stegama, koje bi bile tim lovnim zakonom propisane, diže sve i sva, te ima malo nade, da bi vlada s tom svojom zakonskom osnovom u saboru prodrti mogla.

Ostaci prastare hrastove šume u Švedskoj otkriveni su nedavno u prostranom tresetištu provincije Schonen, kako je listu „Münchenr Neueste Nachrichten“ javljeno. Hrasti su se sasvim dobro sačuvali, dapače i one

s hrastovima zajedno rastuće brese i borovi. Kora tih breza tako je uzčuvala svoju prvotnu bijelu boju, da bi se komadi ove brezovine mogli lahko zamieniti brezovinom posjećenom prije godinu dana. Cijela ta hrastova šuma, kojoj da doba iznosi oko šest tisuća godina, došla je na svoje sadanje mjesto uslied prirodne katastrofe, naime uslied jedne silne opuzine. Na stablima su konštatovani razni paraziti, zareznici, kojima danas više u tom sjevernom kraju traga ne ima, te oni, kao i sama ta hrastova šuma, potvrđuju mnijenje stručnjaka, da je u to vrijeme imala Švedska mnogo blažju klimu nego li ju danas ima.

Promjena u ministarstvu za poljodjelstvo u Austriji. Dosadanji ministar Dr. Karlo barun Giovanelli odstupio je, a imenovan je na njegovo mjesto ministrom za poljodjelstvo Ferdinand grof Buquoy i veleposjednik a ugledan agrarac, kojega obćenito cene zbog solidnoga znanja i velikog govorničkoga dara. Novi ministar bio je dosele predsjednik „Centrale za očuvanje interesa gospodarstva i šumarstva“, pozna dobro potrebe gospodarstva i šumarstva, a literarno je mnogo i s uspjehom radio. U svojim brošurama osvietlio je mnoga suvremena agrarna pitanja, proučiv prije na svojim putovanjem gospodarske prilike naprednih europskih zemalja. Austrijski šumarski stručnjaci s velikim su zadovoljstvom pozdravili imenovanje ministrovu.

Reforma šumarske nastave u Ugarskoj. Već u proš. broju našega lista priobćili smo, da je na kr. ug. rudarskoj i šumarskoj akademiji u Ščavnici već do 1. listopada o. g. stupila u kriepest nova naučna osnova, kojom je naukovanje sa slušače šumarstva produljeno na četiri godine. Tom su sgodom još i neke ine preinake odredjene, kako se vidi iz Previšnjega rješenja od 3. kolovoza 1904. Tako je medju ostalim naziv „akademija“ zamienjen nazivom „visoka škola“. Ta se visoka škola raspada sada u četiri odjela: 3 rudarska i 1 šumarski. Do sele se je šumarski odjel raspadao u 2 pododjela: i to jedan za izobrazbu šumarskih upravitelja, a drugi za izobrazbu šumarskih inžinira. Naukovanje u prvom trajalo je 3, a u drugom 4 godine. Nuzgredno budi spomenu o, da je taj šumarsko-inžinirski odjel jedva nekolicina slušača svake godine polazila. Sada je samo jedan jedinstveni odjel za šumare, naukovanje 4 godišnje, uči se mnoštvo inžinirskih disciplina, a onaj koji je taj odjel svršio, pa kad je nakon dvogodišnje prakse položio državni izpit, steći će time pravo nositi naslov „šumar-inžinir“. Kako je mjesto dojakošnjega trogodišnjeg i za šumara uvedeno četir-godišnje naukovanje, obuka je u nekim disciplinama proširena, odnosno neke su discipline na novo uvedene. Od 1. listopada o. g. vriedi za slušače šumarstva sliedeća nova naučna osnova:

Naziv predmeta	Broj sata nedeljno	
I. Godište.		
Zimski semestar.	Predavanje	Vježbe
Matematika I. dio	8	6
Deskriptivna geometrija	4	—
Kemija. I. dio	6	—
Konstruktivno crtanje	—	6
Narodno gospodarstvo	3	—
	21	12
Ljetni semestar.		
Kemija II. dio	5	—
Fizika	3	—
Obća geologija	3	4
Tehničko crtanje I. dio	—	4
Trgovačko i mjenbeno pravo	3	—
Računovodstvo	2	—
	16	8
II. Godište.		
Zimski semestar.		
Botanika I. dio	4	6
Mehanika i šumarsko strojarstvo	5	4
Graditeljstvo I. dio	4	4
Šumarska zoologija	3	2
Klimatologija	2	—
Analitička agrikulturna kemija	1	4
	19	20
Ljetni semestar.		
Botanika, II. dio	4	10
Nauka o stojbini	3	4
Graditeljstvo, II. dio	3	6
Dendrometrija	5	8
Upravno i privatno pravo	5	—
	18	28
III. Godište.		
Zimski semestar.		
Računaje vrijednosti šuma	3	2
Uredjenje šuma, I. dio	4	4
Geodezija, I. dio	4	4
Gradnja cesta i željeznica	3	2
Šumarska uprava i statistika	3	—
Tehničko crtanje, II. dio	—	6
	17	18

Naziv predmeta	Broj sata nedeljno	
	Predavanje	Vježbe
Ljetni semestar.		
Uzgoj šuma	5	8
Uredjenje šuma, II. dio	4	8
Geodezija, II. dio	3	8
Vodo i mostogradnje	3	2
Phytopatologia	2	—
Voćarstvo	1	2
	18	28

IV. Godište.

Zimski semestar.		
Čuvanje šuma	3	2
Lovstvo i nauka o oružju	3	10
Fiziologija i anatomija šumskoga drveća	2	2
Nauka o šumskim prometilima, I. dio	3	2
Uporaba šuma i šumarska tehnologija I. dio	5	4
Šumarski zakoni	3	—
	19	20
Ljetni semestar.		
Ratarstvo i livadarstvo	4	2
Ribarstvo	1	2
Praktična elektrotehnika	3	2
Nauka o šumskim prometilima, II. dio	3	2
Uporaba šuma i šumarska tehnologija II. dio	4	8
Strieljanje	—	8
Uredjenje bujica	2	—
Praktično upravno pravo	1	—
Šumarski pokusi	—	4
	18	28

Kako u tmuni djeluje drvo na fotografsku ploču? Engleski učenjak, dr. J. W. Russell, koji je već prije jednom dokazao, da su mnoga tjelesa kadra, da u tmuni djeluju na fotografsku ploču, pokazao je nedavno, da toga svojstva ima i u sviju vrsti drveća, u jednih dakako više u drugih manje. Da drvo na fotografskoj ploči izazove sliku treba, ili da je s njom u dodiru, ili da je u nekoj udaljenosti od nje. Vrijeme koje je nužno, da drvo u tmuni sliku izazove, varira izmedju $\frac{1}{2}$ sata do 18 sati, a temperatura ne smije prekoračiti 55° C. Vrlo je aktivno drvo četinjača. Ono daje vrlo jasne i izrazite slike, na kojima se dapače dadu razabrati i godovi. Potiče li pak taj učinak od vodikova superoksida — tako se bar do sada mislilo — nema sumnje, da ovdje

taj učinak izvode smolaste tvari, kojih drvo četinjača ima u obilju. Osim četinjača još je vrlo aktivna hrastovina, bukovina, kestenovina, pa drvo akacije i platane; razmjerno je pak samo malo aktivno drvo jasena, brijesta i divljeg kestena.

Nadalje je važna i zanimiva činjenica, da je taj utjecaj drveta na fotografsku ploču jači, ako drvo prije pokusa izvrngnemo uplivu svjetla. Ako n. pr. komad drveta do polovice oblijepimo staniolom, pa ga 5—10 minuta izložimo uplivu svjetla, i onda tek dovedemo u blizinu fotografske ploče, dobiti ćemo, pod onom polovicom, koja je bila neoblijepljena, na koju je dakle svjetlo jače djelovalo tamniju sliku, dok će slika pod onom drugom neosvijetljenom polovicom biti slabija i nejasnija. Pa i same one vrsti, za koje malo prije rekosmo, da su razmjerno malo aktivne, daju, ako ih na malo vremena izvrngnemo jakom svjetlu, tamne i jasne slike.

Čini se, da se ovo pojačanje aktiviteta uplivom svjetla javlja kod sviju vrsti drveća. Ono ni ne iščezava brzo. Taj je učinak doduše iza 24 sata već nešto slabiji, intenzitet mu s početka pada brže nego za kasnijih dana, nu zna proći po 14 dana pa će i 4 tjedna, dok se drvo opet ne vrati u svoje prijašnje stanje. A. V. ml.

Državni izpit za samostalno vođenje šumskoga gospodarstva u jesenskom roku o. g. održan je u razdoblju od 28. studena do uključivo 2. prosinca u prostorijama hrv.-slav. šumarskoga društva u „šumarskom domu“ u Zagrebu pod predsjedanjem g. Roberta Fischbacha kr. zemalj. šumarskoga nadzornika I razr., a kao izpitni povjerenici fungirali su gg. profesori F. Kesterčanek i I. Partaš.

Izpitu podvrglo se je 5 kandidata i to gg.: Dušan Ostoić šum. vježbenik im. obč. petrovaradinske u Klenku, Vladimir Mikšić bos.-herc. zemalj. šumarski vježbenik u Zavidoviću, Milan Trivanović šumar. vježbenik imov. občine gradiške u Oriovcu, Petar Prpić šum. vježbenik im. občine gradiške u Oriovcu i Gjuro Strapajević vlast. šumarski pristav u Valpovu.

Dne 28. i 29. studena održani su pismeni izpiti, a iza toga slijedi ustmeni izpiti.

Na pismenom izpitu imali su kandidati, da odgovore na slijedeća pitanja:

1. dan. **Mjeračina šuma:** Kod sastavka šumsko-gospodarsvene osnove od potrebe je u svrhu prikladne razdiobe u dione česti, zatim u svrhu odredjenja generalne mreže šumskih puteva i prosjeka izmjera neravnosti terraina. Kako valja obaviti dotičnu izmjeru (plošnu nivelaciju) na polju; kojim načinom i sa kojim geodetskim strojevima. Kako se izmjereni podatci mapiraju u katastralnim mapama, te kako

se predoče na planu neravnosti tla ako konfiguracija kupiranog teraina zahtjeva konstrukciju slojnica (Schichtenkurven)?

Čuvanje šuma: Što su šume „zaštitne“, a što šume „zabranbene“; koji propisi postoje glede tih šuma, te koji izvidi i uređivanja te po komu se imaju preduzeti; kada se ima koja šuma proglasiti zaštitnom ili zabranbenom?

Sadjenje i gojenje šuma. Do sele neredovitom sječom uživanu, popriečno 60 godišnju, na 0·7 obrasta djelomice iz panjeva uzraslu bukovu šumu valja pretvoriti u mješovitu šumu tako, da će uz bukvu u buduće hrast zapreмати bar 0·3—0·4 površine. Obhodnja neka bude u buduće za bukvu 80 godišnja, a za hrast 120 godišnja. Kako bi se ta pretvorba i uz koje šumsko-uzgojne mjere mogla najzgodnije provesti, a i za buduće osjegurati?

2 dan. Uredjenje šuma: Za jednu 60 rali veliku obćinsku šumu ima se sastaviti šumsko-gospodarstvena osnova (program), kojom se ima osjegurati potrajno gospodarenje. Šuma je to mješovita bukova i hrastova u kojoj se je do sele neurednom prebornom sječom sjeklo. Koju bi metodu izračunavanja prihoda odnosno uredjenja odabrali, da gornjoj svrhi udovoljite; koje bi se radnje preduzeti morale i kojim redom, da tu osnovu (program) sastavite i od kojih bi se dielova sastojati morala. Obrazložite zašto ste neku izvjestnu metodu uredjenja odabrali, te koje su joj velike prednosti a eventualno i mane? Metodu izračunavanja prihoda valja povoljnim računskim primjerom objasniti.

Uporaba šuma; Što znadete u obće o izradi željezničkih podvlaka, a što napose obzirom na tu trgovinu u Hrvatskoj i Slavoniji. Kako se razlikuju podvlake prema vrsti i svrhi uporabe. Koji t. zv. normalni profili i dimenzije vriede u tom pogledu za naše državne željeznice, a koji za t. zv. vicinalne pruge. Koji se zahtjevi stavljaju s obzirom na vrstnoću drva i izradu. Koje su mane i pogrieške u tom pogledu dozvoljene. Koju minimalnu debljinu mora imati deblo, da bude u obće sposobno za izradu i jedne podvlake za pruge prvoga reda; koje za dvie i četiri. Koliko iznosi pri tom gubitak (odpadak) na drvu?

Dendrometrija i računanje vriednosti šuma: Neka stara bukova šuma sposobna je samo za izradbu ogrjevnoga drva. Kako bi obavili procjenu takove šume, da ista ne bude preskupa, a kako izračunati šumsku taksu za pojedine sortimente ogrievnoga drva? Povoljnim računskim primjerom valja čitav postupak obrazložiti.

Dne 1. i 2 prosinca održan je ustmeni izpit, te su četvorica kandidata izpit položila, dočim je jedan reprobvan do sljedećega roka.

Izkaz

o uplaćenju odnosno od nagradah za članke u Šumarskom listu i Lugarskom viestniku uztegnutoj članarini i predbrojini za vrijeme od 26. srpnja do 19. studena 1904.

Polović Gj. 10 K; Žibrat M. 20 K članarine, a 10 K pristupnine u društvenu pripomoćnu zakladu; Jukić J. 3 K; Gospodarstveni ured I. banske imovne občine u Petrinji po 2 K za: Marić N., Resanović S., Resanović N., Vujaklija A., Vujaklija G., Vojnović V., Marić S., Liljak M., Dančuo J., Piškor J., Vujaklija Gj.; Anderka J. 40 K; Lang R. 10 K; Kesterčanek F. 0·80 K; Borošić A. 10 K; Kern A. 10 K; de Bona M. 10 K; Krišković M. 20 K; Aue J. 7·80 K; Matić J. 10 K; Hanika J. 10 K; Majer M. 20 K; Bogoević T. 10 K; Stanković V. 10 K; Pleško B. 10 K; Kiseljak J. 10 K; Maksić R. 10 K; Vraničar J. 10 K; Dianovsky P. 10 K; Lach G. 10 K; Frkić S. 10 K; Zajc pl. K. 10 K; Slapničar S. 10 K; Beck J. 10 K; Rukavina pl. R. 10 K; Tölg W. 10 K; Mark A. 10 K; Mocnaj D. 10 K; Cesarić Gj. 10 K; Vlahović J. 10 K; Krček J. 10 K; Maslek M. 10 K; Bauer V. 10 K; Sever D. 20 K; Šimić S. 2 K; Ostoić D. 2 K; Čurčić P. 6 K; Begna H. 20 K; Vučković V. 2 K; Kosović B. (?); Havliček A. 20 K; Ettinger J. 10 K; Franješ J. 10 K; Matolnik J. 10 K; Segen D. D. 10 K; Schuster R. 50 K; Medvedović M. 20 K; Lajer pl. Š. 10 K. Kr. šumsko ravnateljstvo u Zagrebu po 2·50 K, za: Vasiljevića V.; Janušek S.; Stteller S.; i Boeriu V.; po 1·50 K, za: Lisac L.; Dabić J.; Miljuš P.; Mešćević S.; Berger A.; Maričić T.; Glavač P.; Zuber P.; Obradović M.; Habel J.; Vrga P.; Davidović A.; Janjanin P.; Čučković P.; Galogaža M.; Čop M.; Komadina P.; Obradović J.; Vorkapić S.; Kotoranin M.; Orešćanin N.; Čelap J.; Lončar J.; Rajaković P.; Mikić J. i Tišljar P.; po 1·75 K. za Eremić Gj.; Sučević M. i Glamočlija S.; Stublić V. 7·60 K; Ljuština N. 2 K; Jarić St. 3·10 K; Mocnaj D. 10 K.

Objava.

„Hrvatski šumarsko-lovački koledar“

za g. 1905. dovršen je, te će se predplatnikom za kratko vrijeme dostaviti. Nova naručbe primaju se, dok zaliha traje; a neka se izvole upraviti na podpisanog.

Koledar preporučila je visoka kr. zem. vlada svim područnim oblastima i šumarskim uredima, kao osobito prikladan za šumarsko, a naročito za lugarsko osoblje. Cijena je kolendaru po komadu 2 K. 40 fil.

U Zagrebu mjeseca studenoga 1904.

Andrija Borošić,

kr. zem. šumarski nadzornik.

Oglas.

Kod šumskog ureda vlastelinstva Vukovarskog ima se 1. siečnjom 1905. popuniti mjesto **Asistenta**. Zahtjeva se šumsko-tehnička naobrazba i vještina u visokogradnji (Hochbau), zatim podpuno poznavanje hrvatskog i njemačkog jezika u govoru i pismu

Neoženjeni natjecatelji, koji su bili zaposleni kod bolje šumsko-gospodarstvene osnove imaju prednost.

Godišnja plaća 2000 kruna, kao stan 1 soba sa razsvjetom i grijanjem.

Molbenice imaju se do 20. prosinca 1904. upraviti na podpisani ured.

Šumarski ured Grofa Elltz u Vukovaru.

Poziv zbog uplate članarine i predbrojbe.

Umoljavaju se p. n. gg. članovi i predbrojnici, koji članarine ili predbrojnine za ovu, a možda još i za prošle godine namirili nisu, da toj svojoj dužnosti čim prije udovoljiti izvole, jer će se doskora odpočeti ubiranje iste putem poštanskih naloga. Članarina, koja bi se u smislu društvenih pravila imala već tečajem. I. četvrti svake godine uplatiti, iznosi za članove I. razreda na godinu 10 K, za članove II. razreda, koji dobivaju samo „Lugarski Vjesnik“ 2 K, a za one koji dobivaju osim toga još i „Šumarski list“ 6 K na godinu. Novce valja u svakom slučaju poslati na podpisano predsjedništvo (Zagreb, Markov trg br. 3.)

Predsjedništvo hrv.-slav. šumarskog društva.

Svaku količinu

BREZOVE KORE

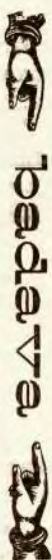
kupuje i dobro plaća

Em. Aug. Kracek,

tvornica burmuticah od brezove kore

❖ **Bílí Třemešna n/Labem u Českoj.** ❖

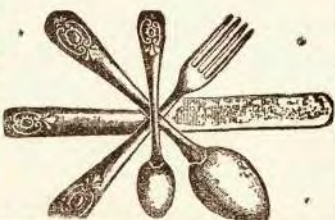
Jedna gospodarska tezulja i jedna bočica izvornog francuskog parfuma

Uz vrlo jeftine cene razasijam iz prepuna mi skladišta — vanednosti radi poznatu

robu iz meksikanskog srebra, i to:

6 kom. stolnih noževa iz meksikanskog srebra, 6 kom. viljuška iz meksikanskog srebra, 6 kom. jedaćih žlica, 12 kom. kavnih žlica, 6 kom. desertnih noževa, 6 kom. desertnih viljušaka, 1 velika žlica za juhu, 1 velika žlica za mlieko, 1 salonski sviećnjak

svih 46 komada zajedno, samo for. 6.50

Svaki naručitelj dobije još osim gore navedenog garantirano dobro funkcionirajuću 12¹/₂ kg. noseću gospodarsku tezulju. — Meksikanski srebro je sasna biela kovina te za njezinu trajnost i kakvoću garantirano kroz 25 god. Odprema sledi uz napred priposlani iznos ili poštan. pouzće iz evrop. skladišta

JOSIP DENKER, Central Verkehrrs-Warenhaus Budimpešta VII. Hernad ulica 54.

Za for. 3.40 uz poštan. pouzće šaljem preostatak od Szepeškog platna za 6 potpunih gospojnskih ili mužkih košulja 90 cm. izvrsne kakvoće, garantirano kroz 5 godina.

Za for. 4.50 uz poštan. pouzće šaljem 3 m. modernog sukna za jedan elegantni ogrtač za gospodu u svima bojama prama želji.

Za for. 2.50 šaljem 4¹/₂ kg. (po prilici 50 kom.) malo oštećenog ličnog sapuna iz ilijana ruža, ljubica, rezede, jasmína, višababa itd. uz napred poslani novac ili poštansko pouzće.

Radi velikog prometa ne mogu da šaljem uzorke. — Plavo emailirane lonce za kuhinje, fini proizvod uz jeftine cene. — Pokusna pošiljka od 6 kom. kuhinjskih lonaca i 6 kuhinjskih zdjelica skupa samo for. 3.— uz pošt. pouzće kod **JOSIP DENKER, Budimpešta VII. Hernad ulica 54.**

SADRŽAJ.

Strana

II. Usurpacija šumâ i pašnjakâ. Piše Gašo Vac, kr. kot. šumar	661—679
O šumarstvu Bugarske. Piše V. Vučković	679—696
Listak. Osobne viesti. Imenovanje	697
Šumarsko gospodarsko knjižtvo	697
Promet i trgovina	697—698
Različite viesti: † A. barun Mollinary. — Požar parne pilane u Drvaru. — Vojničke karabinke i naše lugarsko i lovačko osoblje. — Lovski zakon za Italiju. — Ostatci prastare hrastove šume u Švedskoj. — Promjena u ministarstvu za poljodjelstvo u Austriji. — Reforma šumarstva nastave u Ugarskoj. — Kako u tmuni djeluje drvo na fotografsku ploču? — Državni izpit za samostalno vodjenje šumskoga gospodarstva	698—704
Izkaz o uplaćenju odnosno od nagradah za članke u Šumarskom listu i Lugarskom viestniku uztegnutoj članarini i predbrojnini za vrijeme od 26. srpnja do 19. studena 1904.	705
Oglasi	705—707

**10.983 jelovih, 16.785 bukovih,
801 omorikovih, 2.475 javorovih**

stabala prodavati će se dne 9. prosinca 1904. u 11 sati prije podne kod podpisanoga ureda putem pismenih ponuda u ukupnoj procjenbenoj vrijednosti od 252.648 kruna. Prodat se imajuća stabla razporedana su u 23 hrpe.

Sva stabla vidljivo su u šumi obilježena, i to u redovitim sječinama šumarije Ogulin, Modruš, Brinje i Senj.

Poblizi dražbeni uvjeti mogu se svaki dan za vrijeme uredovnih sati uviditi kod podpisanoga ureda, koli i u pisarnama područnih šumarija, izim toga dostaviti će podpisani ured svakom interesentu bezplatno točan izkaz prodat se imajuće količine uz opće dražbene uvjete.

Šumarsko-gospodarstveni ured.

U Ogulinu, dne 12. studenoga 1904.

